

accent

5

FRÅGOR OCH
SVAR OM
CANCER

**"JAG GILLAR
NYKTERHETSRÖRELSEN"**

Accent intervjuar nya ministern

VÄRLDENS BÄSTA LOKAL

Vi har byggt IOGT-NTO:s drömhush

BARNEN SOM FÅR HJÄLP

Så jobbar Adoptionscentrum mot missbruket

IOGT-NTO SÖKER NÄSTA GENERATION AV

IDEOLOGISKA LEDARE

Nu är det dags att nominera ordförande och andra ledamöter till IOGT-NTO:s förbundsstyrelse och till skolstyrelserna för Tollare och Wendelsberg.

Valberedningen söker med ljus och lykta efter de bäst lämpade för uppdraget. Finns de på barrikaderna, vid fikabordet, i styrelserummet eller verkar de på den digitala arenan? Skanna av ditt nätverk och nominera, både nya personer och personer du tycker ska få fortsatt förtroende.

Nomineringsstopp 1 februari 2015
Nominera till jocke@iogt.se

31

Drömloken. Hur ser den bästa lokalen ut? Accent samlade medlemmar från IOGT-NTO och UNF för att låta fantasin flöda.

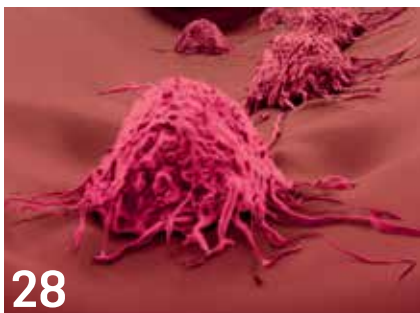
14

Gabriel Wikström. Nya folkhälsoministern gillar nykterhetsrörelsen och är emot narkotikalegalisering.

18

Maskrosbarn. Therése Eriksson tröttnade på att de vuxna inte brydde sig, och startade organisationen Maskrosbarn.

28

I fokus: Nykterister löper mindre risk att få cancer.

38

Nykterhet. Bakfickan i Umeå har blivit mångas räddning.

Alkoholreklam | 7

Nu kan alkoholreklamen i TV kanske stoppas. Konsumentverket har kontaktat EU-kommissionen i frågan.

Höstbudget | 11

I regeringens höstbudget höjs alkoholskatten, men anslagen till förebyggande arbete minskas.

Klubb Sober | 36

Lyckad premiär på den nyktra klubben i Stockholm. Se bilderna och hör vad besökarna tyckte.

Många berörs av medberoende | 4

LEDARE Inte minst TV-serien Djävulsdansen har visat att ämnet berör många. I det här numret kan du läsa flera artiklar på temat, skriver Pierre Andersson.

Låt tusen blommor blomma | 46

ORDFÖRANDEN Även ytliga Facebook-uppmärksamheter kan vara uttryck för äkta engagemang, skriver Anna Carlstedt.

+ Kultur | 42

+ Månadens medlem | 44

+ Korsord | 51

OMSLAGSBILD
Maria Zaitzewsky Rundgren

FOTO: NATHALIE C ANDERSSON

Chefredaktören.

Pierre Andersson

En vit jul

Många berörs av medberoende

I höst har tv-serien Djävulsdansen berört många djupt. Närmare en miljon såg första avsnittet och reaktionerna lät inte vänta på sig. Mäniskor som arbetar professionellt med att behandla medberoende vittnar om att många fler än vanligt har hört av sig.

Det som ofta berör oss mest är alla de barn som växer upp med missbruk i familjen. Barn som i unga år tvingas bli vuxna nog att ta hand om sina föräldrar. Som aldrig kan bjuda hem kompisar. Som ständigt lever med oron över att pappa eller mamma ska bli för full igen.

Om det här handlar IOGT-NTO:s kampanj Vit Jul. För många blir julen fylld av ångest. Skolan och vanliga fritidsaktiviteter stänger, i stället hänvisas de till familjen i flera veckor. En viktig kampanj och ett viktigt ämne.

I det här numret har vi flera artiklar som handlar just om medberoende och barn till missbrukande föräldrar. Vi får träffa Therése Eriksson som växte upp med en missbrukande mamma och startade organisationen Maskrosbarn. Och vi får följa med till Vitryssland där Adoptionscentrum tillsammans med IOGT-NTO kämpar mot missbruket för att förebygga adoptioner.

PIERRE ANDERSSON,
CHEFREDAKTÖR

Opinion.

Omöjligt vara Sverigedemokrat och IOGT-NTO-medlem

I senaste numret av Accent tar Anna Carlstedt ett första steg mot en diskussion om hur IOGT-NTO ska förhålla sig till Sverigedemokraterna.

Den rörelse vi är en del av uttalade redan 1851, då den grundades, att alla människor har samma värde oavsett hudfärg, religion, kön och samhällsställning. Och detta skedde i USA, ett land präglat av rassegregation! Vi ska vara stolta över att tillhöra en sådan rörelse. Det är ett ställningstagande och en hållning som inte får stanna vid ord som åberopas vid högtidliga tillfällen och sedan återgår till att vara en död devis.

Det är dags för nästa steg och det är att ta ställning mot Sverigedemokraternas människosyn och konsekvenserna av den. Som jag ser det är det inte förenligt med IOGT-NTO:s grundsatser att sympatisera med Sverigedemokraterna. Den som är medlem i IOGT-NTO kan inte samtidigt vara sverigedemokrat. Det finns ingen anledning att med exempel belysa varför detta inte är möjligt. Det är allmänt känt.

Vi kommer aldrig att få uppleva den dag då vi kan säga att vi var för tidigt ute med att försvara demokratin och alla människors lika värde. Sannolikheten är större för att vi en dag tvingas konstatera att vi var för sent ute. Tvivlar vi, så visar historien att vi har reagerat för sent. Priset vi fått betala har varit enormt.

Konkret vill jag föreslå att förbundsstyrelsen till nästa års kongress framlägger förslag till uttalande i den riktning som Anna Carlstedt antyder i sin text och som förtydligats här.

BERTIL LINDBERG, STOCKHOLM

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Mest läst på accentmagasin.se

Senaste månaden

- 1 Efter alkoholskadorna – nu är hon aktuell med en ny bok
- 2 Sju myter om cannabis och legalisering
- 3 Pangsuccé för spritstopp
- 4 Gabriel Wikström blir minister för folkhälsa och ANDT
- 5 Sex saker du bör veta om alkohol och cancer

- 6 Regeringen bekräftar höjd alkoholskatt
- 7 Nya folkhälsoministern vill värna alkoholpolitiken
- 8 Rektorn på Tollare slutar
- 9 Cannabis som laglig medicin – nu i Sverige
- 10 Nya folkhälsoministern: "Jag har aldrig förknippat alkohol med jul"

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.
Pressläggning detta nummer: 30 oktober
Nästa nummer kommer ut: 19 december

Pierre Andersson
Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzowsky Rundgren
Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzowsky@iogt.se

Eva Ekeröth
Nyhetsreporter
08-672 60 50, eva.ekeroth@iogt.se

Nathalie C. Andersson
Digitalredaktör
073-372 62 53, nathalie.andersson@iogt.se

Tobias Berving & Magnus Frederiksen
ETC Kommunikation

Bildbehandling Ola Falk, Jeanette Andersson **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Jonas Eriksson, Tomas Öhrling, Moa Karlberg och Anders Perstrand. **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm

Telefon 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansti** Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (295 kr/år)** och **adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Pierre Andersson, tel: 08-672 60 51, accent@iogt.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby.

Obeställt material Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

Lagring Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.

Taltidning Accent finns även som gratis taltidning. **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVRIGES
TIDSKRIFTER

Civilkurage

■ Som ny medlem blev jag särdeles glad över att Pierre Andersson och Anna Carlstedt med flera i nr 7 tar upp problematiken med rasismen. Håller fullständigt med om att SD inte är som andra partier.

Jag är även medlem i Frisksportförbundet men bristen på gnista i alkoholfrågor gjorde att jag gick med i IOGT-NTO också. Jag känner mig redan hemma.

MONS ANNÉR

Upplyftande om arbete mot rasism

■ Det var upplyftande att läsa Accent 7/2014 och debattartikeln "Prioritera arbetet mot rasism". På gymnasiet i Uppsala och Eskilstuna, samt vid Umeå universitet på 60-70-talen var majoriteten av mina klasskamrater aktiva i det så kallade Nordiska rikspartiet, enligt uppgift Svenskarnas parti i dag. Tyvärr såg jag aldrig då något prioriterat arbete mot dessa partier. Tillåt mig att önska er lycka till med arbetet mot rasism.

PAUL B NAMERIUS, HEBY

Fel att utesluta SD

■ Som läsare av tidningen Accent har jag en åsikt om det här med att ignorera allt som har med SD att göra i tidningen.

Låt mig först bara klargöra att jag inte röstade på SD och att jag är en demokrat med liberala värderingar som tror på ett mångkulturellt Sverige. Jag är medlem i IOGT-NTO sedan något år tillbaka och är intresserad av frågor som rör folkhälsa.

Men jag blir lite fundersam hur ni resonerar runt SD. I en demokrati måste alla åsikter få komma till tals, även sådana som man själv tar avstånd ifrån. I förlängningen skulle ju detta kunna innebära att företeelser, som ni och vi i IOGT-NTO tar avstånd ifrån, inte heller kommer att publiceras/diskuteras i tidningen.

För mig är detta ett beklagligt beteende och en antidemokratisk handling. I det specifika fallet så är jag rädd för att detta bara gynnar SD. Och missgynnar IOGT-NTO som riskerar att få ett rykte som antidemokratisk organisation.

Nej, publicera i stället och låt oss med goda argument tvinga SD och dess lakejer till reträtt. Sen är det väl också så att alla som sympatiserar med SD, och deras politik, inte är rasister – jag tror att man skall se på SD som ett brett missnöjesparti.

ANDERS AHL, GÖTEBORG

Svar direkt:

Inte odemokratiskt att utesluta SD

Jag håller med om mycket av vad du skriver. Det finns möjligen en risk att man gynnar SD genom den här typen av markeringar men efter moget övervägande kom jag fram till att det var den bästa vägen.

Att kalla agerandet odemokratiskt tycker jag dock är felaktigt. Det är ingen demokratisk rättighet att få sina åsikter torgförda i Accent. Och valet att inte ta med dem i sammanställningen inför valet hotar ju inte heller på något sätt Sverigedemokraternas yttrandefrihet.

Jag tror inte heller att alla som röstar på SD är rasister, långt därifrån. Precis som du är inne på handlar det inte sällan om ett missnöje och en misstro mot de etablerade partierna. Partiet SD är en annan sak – de har tydliga rötter i rasismen. Rötter som inte är kapade.

PIERRE ANDERSSON,

CHEFREDAKTÖR FÖR ACCENT

Besviken på insamlingsbrev

■ Jag fick ett brev som gjorde mig besviken. IOGT-NTO, min organisation, tycker att det är en god idé "att etablera sig på den svenska insamlingsmarknaden" med hjälp av ett externt bolag.

Själva tanken att det finns ett sådant begrepp, insamlingsmarknad, är fränstötande.

Hela brevet från Ulf Persson och Peter Moilanen ger mig dåliga vibbar tyvärr. Den "personliga" (läs datafixade) inledningen påminner allt för mycket om all ovederhäftig reklam och om telefonförsäljares oskick att inflika mitt förnamn i var och varannan mening.

När ni skickade ut ett brev till alla medlemmar kunde ni direkt ha bifogat ett inbetalningskort eller angett ett kontonummer eller

till och med en anvisning om autogiro. Det hade inte kostat något extra och alla bidrag hade varit ren vinst. Nu kommer troligen större delen av de insamlade medlen att gå till det externa bolaget. För jag förutsätter att ni inte finansierat detta genom att sälja ut medlemsregistret?

EVA JÄDERSTRÖM

FOTO: ISTOCK

Svar direkt:

Insamling allt viktigare för IOGT-NTO

Tack för respons på vårt brev angående insamling! Det ger oss möjlighet att ytterligare diskutera denna för IOGT-NTO så viktiga fråga. År 2013 skänkte den svenska allmänheten drygt 5,8 miljarder kronor till ideella organisationer. Det är hundratusentals människor runt om i landet som på detta sätt hjälper till att göra världen lite bättre.

Insamling är inte tiggeri och det är heller inte en metod för att lura av människor pengar. Insamling handlar om engagemang. En del bidrar med sin tid, andra vill skänka en slant. Den som ger en gåva gör det frivilligt, för att det skänker en personlig tillfredsställelse, och många fortsätter att stödja "sin" organisation i flera år.

För att bygga upp en effektiv insamling måste vi investera. Med andra ord: det kostar pengar att få in pengar. Men investeringen kommer på sikt att generera ett betydande överskott, vilket kommer att stärka vår verksamhet. Som exempel kan vi jämföra med vårt Miljonlotteri som omsätter över 500 miljoner kronor och ger oss över 120 miljoner kronor tillbaka.

Jag känner personligen stolthet och glädje över IOGT-NTO och det fantastiska arbete vi utför tillsammans varje dag. Vi ska fortsätta vara en stark röst för demokrati, solidaritet och nykterhet – i Sverige och internationellt. För det behöver vi en stabil ekonomisk grund att stå på. Bidrag från våra medlemmar, och från personer utanför rörelsen, kommer att vara en viktig del av detta framöver.

PETER MOILANEN,

GENERALSEKRETERARE FÖR IOGT-NTO

71 miljoner till Världens Barn

RÖRELSE Hittills har 71 miljoner kronor samlats in till Världens Barn.

Insamlingen pågår året ut. Pengarna ska fördelas till olika projekt och organisationer.

IOGT-NTO-rörelsen får i år minst 3,6 miljoner från insamlingen till de barnprojekt som rörelsen samarbetar med runt i Asien och Afrika.

– Skönt att vi har tryggt finansieringen av våra samarbetsprojekt för de närmaste två åren, säger Maria Bergqvist, kommunikör och samordnare av Världens Barn på IOGT-NTO.

NATHALIE C. ANDERSSON

FOTO: NATHALIE C. ANDERSSON

Maria Bergqvist

Höjd tobaksskatt minskar drickande

ALKOHOL Amerikanska forskare har upptäckt att försäljningen av öl och sprit minskar i stater där tobaksskatten höjs.

När tobaksskatten höjs med 20 procent minskar ölkonsumtionen med 2 procent. Det skriver Toronto Sun.

Totalförbud mot rökning i baren, restauranger och arbetsplatser leder till en minskning av ölkonsumtionen med 4 procent och spritkonsumtionen med 11 procent jämfört med stater som helt saknar restriktioner.

Vinkonsumtionen påverkas inte.

EVA EKEROTH

FOTO: ISTOCK

IOGT-NTO protesterar mot nytt lagförslag

Om utredaren Jörgen Hettne lagförslag antas blir e-handel med alkohol definitivt laglig, men bättre reglerad än tidigare. IOGT-NTO protesterar mot att utländska säljare får rätt att marknadsföra sina alkoholprodukter i Sverige.

ALKOHOL Jörgen Hettne, utredare av privatinförsel av alkohol, är kritisk till svenska domstolar:

– Lagens mening har inte följts, säger han vid ett seminarium anordnat av Alkoholpolitiskt Forum.

Enligt Jörgen Hettne är det uppenbart att alkohollagen inte tillåter e-handel, trots att det är tillåtet att köpa alkohol via internet.

– Privatpersoner ska inte hindras från att köpa och föra in en vara de hittat på nätet. Det betyder inte att det är tillåtet för säljare att söka upp kunder eller att någon förmedlar tjänsterna. Privat införsel måste vara något annat än distanshandel. Annars har vi avskaffat alkoholmonopolet, säger Jörgen Hettne.

Problemet med den svenska lagen anser han vara att lösryckta formuleringar ur en EU-text, till exempel "mellanhand", lagts in i lagtexten. Ryckt ur sitt sammanhang kan det orsaka missförstånd. – Mellanhand syftade på transport, men i Sverige har det kommit att betyda diverse andra tjänster, säger han.

Ett annat problem är alkoholskattelagstiftningen.

– Förmedlare har kunnat registrera sig hos Skatteverket och betala alkoholskatt i Sverige. Det har uppfattats som legitimering av verksamheten, trots att den strider mot alkohollagen.

Eftersom feltolkningarna uppstått måste lagen ändras, anser Jörgen Hettne.

Utredningen föreslår att förmedlingsförbudet ersätts med ett främjandeförbud.

– Där har vi tagit efter lotterilagen. Främjande är ett vidare begrepp än förmedling. Egentligen innefattar det även marknadsföring, men det kan det inte göra här eftersom vi tillåter alkoholekklam.

Säljaren undantas från främjandeförbudet och får samma möjlighet som i dag att marknadsföra sina varor. En förutsättning är dock att säljaren inte är svensk. Anledningen är att det annars endast blir tillåtet att göra reklam för varor som säljs på Systembolaget.

– Konsekvensen av vårt förslag är faktiskt att e-handel blir tillåtet. Det är svårt att backa bandet nu när det redan uppfattas som lagligt. Utländska försäljare får rätt att marknadsföra sina varor i Sverige och förmedla kontakt med ett oberoende transportföretag, som ska vara registrerat för alkoholeveranser. Säljaren blir skyldig att se till att skatten betalas in.

Någon större skillnad mot i dag blir det alltså inte.

– Men de mer eller mindre fantasifulla kringtjänsterna kommer inte att vara tillåtna. Transporten ska dessutom ske till folks bostad under Systembolagets öppettider. Varorna ska inte kunna lämnas ut på en parkeringsplats, i en matafär eller något annat som påminner om en detaljhandel, säger Jörgen Hettne.

I sitt remissvar har IOGT-NTO reagerat mot förslaget att utländska försäljare ska undantas från förbudet att främja försäljning eftersom man anser att det undergräver utredningens i övrigt utmärkta förslag.

EVA EKEROTH

FOTO: EVA EKEROTH

Jörgen Hettne

FOTO: ISTOCK

IOGT-NTO:s anmälan mot alkoholreklam i TV kan ge resultat.

Alkoholreklam i TV kan stoppas

Konsumentverket tänker kontakta EU-kommissionen för att få tillåtelse att stoppa TV-reklam från utlandet.

ALKOHOL Våren 2011 anmälde IOGT-NTO 32 företag för att de brutit mot alkoholreklamlagen.

Bland de anmälda finns TV 3 och Kanal 5 som sänder sina svenska sändningar från London och därför inte anser sig behöva följa svensk lag.

Nu håller Konsumentverket och Myndigheten för radio och TV på att formulera en skrivelse till

EU-kommissionen för att få tillåtelse att stoppa reklam från TV-kanaler som sänder från utlandet. Det skriver Dagens Media.

– Vi har en strikt lagstiftning när det gäller alkohol i Sverige och då tycker vi att det är rimligt att den kan upprätthållas i alla medier, säger Jan Nyquist, enhetschef på Konsumentverket, till Nyhetsbyrån Sirén.

Linda Engström, kommunikations- och påverkanschef på IOGT-NTO, är nöjd.

– Det här ger hopp om seger, säger hon till Accent.

I augusti var IOGT-NTO inbjudet till ett möte på Myndigheten för radio och TV. Inbjudna var också Konsumentverket och programbolagen.

– Programbolagen anser att det är fel att påstå att de etablerat sig i Storbritannien i syfte att kunna sända alkoholreklam. De ifrågasätter också om reklamen verkligen påverkar och anser att alkoholpolitiken i Sverige ändå är så restriktiv att reklamen inte borde göra någon skada, säger Linda Engström.

Hon tycker att beskedet visar att myndigheterna inte håller med programbolagen

– Det här antyder vad myndigheterna vill och visar att de har en tydlig ambition att stoppa alkoholreklamen, säger Linda Engström.

EVA EKEROTH

Dåligt stöd till missbrukares barn

Barn med missbrukande föräldrar får stöd först när de själva får problem.

BARN Trots att det är välkänt att barn till föräldrar med missbruksproblem är en riskgrupp är det dåligt med stödsatser för barnen. Endast 24 procent av barnen till de föräldrar som får behandling för sitt missbruk har någon form av stödsats. Det visar en studie från Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN.

Håkan Leifman, direktör på CAN, är besviken på resultatet.

– Jag tycker det är dåligt. Vi talar ändå om barn vars föräldrar finns i missbruksvården, inte om något okänt mörkertal, säger han till Accent.

Enligt Håkan Leifman rör det sig om cirka 50 000 föräldrar som tillsammans har omkring 80 000–90 000 barn.

Även Ann-Britt Hagel, generalsekreterare på Junis, är missnöjd med resultatet.

– Det kan tyckas självklart att

man ska fråga de patienter man får i behandling om de har barn hemma och följa upp dem, men så är det inte, säger hon.

EVA EKEROTH

FOTO: ISTOCK

Svårt få vård för unga missbrukare

BEHANDLING Även unga människor kan ha ett långt framskridet och avancerat missbruk – men erbjuds inte alltid den vård de skulle behöva. En kartläggning gjord av Sveriges Radio visar att ett tiotal landsting har en åldersgräns på 18 år för avgiftning och mer avancerad abstinensbehandling.

Robert Olsson, chef på beroendecentrum i Västerås, är en av dem som är kritiska. En 16-åring med svårt missbruk behöver mer än bara samtalsterapi, menar han.

PIERRE ANDERSSON

Max två öl i taget på Sweden Rock

ALKOHOL Max två öl i taget, högre krav på ålderskontroller och hårdare tag mot berusade. Det är vad länsstyrelsen vill se på Sweden Rock i sommar.

I somras tog man bort regeln att alkohol måste drickas inom ett avgränsat område intill serveringsstället på Sweden Rock.

Enligt BLT/Sydöstran konstaterar länsstyrelsen i Blekinge att det är svårt att överblicka alkoholkonsumtionen när man får ta med sig alkoholen från baren eller restaurangen och dricka den var som helst på området. Länsstyrelsen vill därför att festivalbesökarna inte ska få köpa fler än två öl i taget.

EVA EKEROTH

FOTO: ISTOCK

33%

... färre spermier har unga män som dricker mer än 40 glas per vecka.

FOTO: NATHALIE C ANDERSSON

HALLÅ DÄR!

Thomas Olli

...ny vd för Våra Gårdar.

Grattis till nya jobbet!

– Tack, det är jättekul, men också utmanande att efterträda en sådan legend som Olle Häggström.

Vad förväntar du dig av jobbet?

– Våra gårdar har lyckats med sin ungdomssatsning och arbetet med att utveckla lokalerna. Det ska bli roligt att få sätta sig in i det arbetet och försöka ta satsningarna vidare. Jag har en bakgrund i folkbildning och kultur och hoppas kunna få med de frågorna också.

Vad ser du mest fram emot?

– Att få möta alla goda exempel på verksamheter och att ta fastighetsverksamheten in i framtiden. Utan möten ingen verksamhet och där är lokalerna viktiga. Våra gårdar har genomgått en generationsväxling. Digitaliseringen av biograferna har varit en framgång. Tillsammans med medlemmarna ska vi nu försöka hitta fram till hur vi kan utveckla lokalerna på samma sätt. Men först ser jag fram emot att få lära känna organisationen ordentligt.

Thomas Olli kommer närmast från tjänsten som verksamhetschef på NBV Stockholm där han arbetat i sex år. Dessförinnan har han arbetat på Tollare folkhögskola och ännu tidigare på IOGT-NTO:s kansli med rörelseövergripande fältstöd.

EVA EKEROTH

Adina Gustafsson, Stefan Sällström, Dag Henning och Mattias Eriksson lyssnar på Susanne Wieselgrens presentation.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Dialog om framtiden

Under oktober har dialogkaféer hållits runt om i IOGT-NTO-landet. Syftet är att fånga upp medlemmarnas tankar om den nya strategi som ska antas på nästa kongress.

RÖRELSE I källarlokalen under distriktsexpeditionen på Snickaregatan i Linköping dukar Mattias Eriksson och Stefan Sellström fram kaffe, frallor och flera sorters kakor till kvällens dialogkafé. "Vi har bakat hela dagen", skrattar Mattias.

Utvecklingskonsulenten Susanne Wieselgren fixar med projektorn och ställer i ordning stolar och bord, strax ska kvällens dialogkafé börja. Det är åtta månader kvar till nästa kongress och arbetet med att ta fram en ny strategi för IOGT-NTO, 2016–2021, är

i full gång. Under oktober månad arrangerades 34 dialogkaféer runt om i landet.

– Syftet är att ge förbundsstyrelsen ett bra underlag till den nya sexåriga strategin. Dessutom tycker distrikten att det är bra att få tillfälle att diskutera framtidsfrågor. Det har de nytta av i sitt arbete, säger Erik Wagner, ansvarig för strategisk utveckling på IOGT-NTO-förbundet.

Dialogkaféer har använts som metod tidigare. Inför förra kongressen samlades totalt mellan 400 och 600 medlemmar i diskus-

sioner om framtiden.

Jan-Ove Ragnarsson, distriktsordförande i Östergötland, gillar tanken med dialogkaféerna.

– Vi måste ha fler kontaktytor direkt med medlemmarna, många känner inte tillhörighet till någon av föreningarna. Då kan det här vara ett sätt.

Under kvällen diskuterades den framtida strategin utifrån rubrikerna i det nuvarande strategidokumentet. Vad är bra, mindre bra och vad kan utvecklas?

– När vi samlat in allt kommer dokumentationen att publiceras på nätet, säger Erik Wagner. Medlemmarna kommer också att kunna lämna synpunkter på de utkast som strategigruppen publicerar framöver.

PIERRE ANDERSSON

Alkoholreklam påverkar även äldre

Att unga påverkas av alkoholreklamen har tidigare forskning visat. Nu visar en ny studie att även äldre dricker mer när de exponeras för alkoholreklam.

ALKOHOL Spanska forskare har tittat på sambandet mellan reklamregler och invånarnas alkoholkonsumtion i 16 europeiska länder.

Totalt har drygt 27 000 europé-

er mellan 50 och 64 år svarat på frågor om sin alkoholkonsumtion. Deras 16 hemländer har delats in i fyra grupper beroende på hur restriktiv reklamagstiftning landet har. Forskarnas slutsats är att ju mer restriktiv lagstiftning ett land har desto färre dricker på ett riskabelt sätt.

I de länder som hade tydliga restriktioner drack mellan 13,0 (Slovenien) och 28,2 procent (Schweiz) riskabelt mycket alkohol. I länder som saknar restriktioner,

eller har frivilliga sådana, drack mellan 22,7 procent (Österrike) och 40 procent (Danmark) riskabla mängder. För Sverige, som tillsammans med Polen har flest restriktioner, är andelen 13,6 procent.

Resultatet överraskade forskarna eftersom ingen hänsyn tagits till andra faktorer som tillgänglighet och pris.

Studien är publicerad i tidskriften Addiction.

EVA EKEROTH

Lotteriinspektionen underkänner digital bingo

Miljonlotteriets satsning på Digilive, digital bingo i föreningslokalen, har skrotats. Lotteriinspektionen underkände spelformen.

RÖRELSE När många IOGT-NTO-lokalerna digitaliserades växte planerna fram på att kunna spela digital bingo tillsammans i föreningslokalen. En modern form av Bingohallsbingo, som dock visade sig vara lite för modern för lotteriinspektionen.

– Vi har haft en dialog med Lotteriinspektionen om det är lämpligt att blanda olika spelformer. Lotteriinspektionen anmärkte på att Digilive rör sig i gränslandet

mellan fysisk bingo, som Länsstyrelsen ger tillstånd till, och digital bingo, som Lotteriinspektionen ger tillstånd till, vilket försvårar inspektion, säger Åsa Fredriksson, kommunikationschef på Miljonlotteriet.

Lotteriinspektionen ansåg också att tidpunkten var illa vald.

– Spellagstiftningen håller på att ses över och kommer att förändras. För närvarande råder en mycket restriktiv hållning från myndigheterna mot nya spelformer. Det finns tydliga politiska krav på att den totala spelmarknaden inte ska öka.

Åsa Fredriksson är besviken över utslaget.

– Det är jättetråkigt, men spel-

ansvarsfrågan

är ju väldigt viktig, säger hon.

Hon berättar att Miljonlotteriet i stället erbjuder föreningar att sälja lotter på traditionellt sätt.

– Det nya nu är att föreningar har möjlighet att sälja de lotter som hittills endast sålts i butik.

Lotterna kostar 20 kronor varav 7,50 kr går till föreningen. Högsta vinsten är 3 miljoner.

EVA EKEROTH

Så gick värvning- en på centralerna

RÖRELSE Under två veckor har IOGT-NTO stått på centralstationerna i Stockholm och Malmö för att värva medlemmar.

I Stockholm värvades 111 nya medlemmar och i Malmö ungefär 107 stycken (i siffran ingår några personer som är under 26 år och därmed kommer registreras som UNF-medlemmar).

Det innebär att det hittills i år har värvats ungefär 2 424 personer. Målet är 5 000. Alltså saknas mer än hälften för att målet ska uppnås.

NATHALIE C. ANDERSSON

Minskat stöd för marijuana i Colorado

NARKOTIKA I november 2012 röstade 55 procent av befolkningen i delstaten Colorado ja till att legalisera marijuana. Lagen trädde i kraft en månad senare och marijuana säljs numera legalt i delstaten.

Nu verkar stödet för legaliseringen minska. En undersökning genomförd av Suffolk University tillsammans med tidningen USA Today visar att 50 procent av väljarna är negativa till legaliseringen medan bara 46 procent är positiva.

Undersökningen visar också att 46 procent är missnöjda med hur delstaten har implementerat den legala försäljningen medan 42 procent är nöjda.

PIERRE ANDERSSON

FOTO: FLICKR

FOTO: PIERRE ANDERSSON

BILDEN

I slutet av oktober hölls IOGT:s världskongress i Thailand. Innan förhandlingarna fick de 300 delegaterna laga mat tillsammans. Läs mer om kongressen i nästa nummer av Accent.

89%

... av de som cyklar nattetid är berusade enligt en ny holländsk undersökning.

KOMMENTAREN

”Klaga mera”

Det är jobbigt att behöva vara en sådan där gnällkärring. Lite småpinsamt sådär. Man väcker ju uppmärksamhet – fast inte på något uppskattat sätt – när man klagar på det skrala alkoholfria utbudet. För skralt är det fortfarande på många ställen och tillställningar. Trots att alkoholfritt enligt Accent och många andra nu ”trender”. Det öppnar alkoholfria barer och nattklubbar runt om i landet.

Systembolaget ser en markant ökning av efterfrågan på alkoholfria drycker och i sortimentet finns numera ett flertal supergoda alternativ till den som inte vill dricka vin till köttbiten. Folk vill dansa och festa nyktra. Vakna med skal-len i behåll. Det är lätt att anta att trenden smittar av sig och att varenda krog gör en hederssak

av att presentera åtminstone två, tre bra alkoholfria drycker. Och då menar jag inte läsk och bubbelvatten.

Men tyvärr ser det fortfarande bedrövligt ut på många ställen. Jag serverades helt nyligen vanlig Loka på ett stort event med dyrt lyxkå och vin av högsta kvalitet. Dryga tusenlappen per kuvert kostade kalaset. Jag blev rätt paff. Och rätt sur. Så jag klagade. Högljutt, så att även mina bordsgrannar måste hålla med. Sedan mejlade jag arrangören och klagade. Han bad om ursäkt och lovade bättring. Det hoppas jag verkligen. Jag hoppas också att fler vågar göra som jag. Klaga. Säger ifrån. Ju fler som sätter fingret på alkoholnormen i samhället och kräver alternativ, desto större chans att de alkoholfria dryckerna blir, om inte en norm, så i alla fall en normalitet.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: FLIKR

Nya verktyg ska ge nya medlemmar

Efter ”Fika för alla” satsar IOGT-NTO nu på telefonvärvning. Dessutom lockas medlemmar att tipsa om någon de känner som kan tänkas bli medlem.

I RÖRELSE Genom att vara trevlig och tro på sitt budskap går telefonvärvningen som en dans. Det hävdar IOGT-NTO:s nya telefonvärvnings-samordnare Sigrid Mikaelsson Rehnberg. Hon har lång erfarenhet av värvning och har både ringt och knackat dörr åt olika organisationer genom åren.

Målet är att 5 000 personer ska ha fått ett samtal före jul. Tanken är att Sigrid ska få hjälp av andra medlemmar som vill göra en insats. Självt planerar hon att sitta och ringa i stort sett varje vardagskväll mellan 16 och 20. Det är då de flesta är hemma och kan svara.

Ett snabbt och kostnadseffektivt sätt att värva nya medlemmar är att låta befintliga medlemmar tipsa om någon i bekant-skapskretsen som är nykterist, men ännu inte medlem.

Därför satsar nu IOGT-NTO också på digital värvning. Cirka 10 000 medlemmar kommer att kontaktas via e-post och få frågan om

de kan tipsa om någon som kan tänkas vilja bli medlem – eller helt enkelt själva värva personen i fråga.

Att ta hjälp av våra medlemmar är smart och effektivt, och sänker tröskeln för värvning. Vi tror att varje medlem känner till minst en person som kan tänka sig att bli medlem, säger Samuel Somo, ansvarig för digitala medier på IOGT-NTO.

Som belöning för insatsen får den som värvat en digital värdecheck till fika för två. Tanken är att dela fikaten med den som värvats.

Erfarenheter från ”Fika för alla” visar att bra arrangemang och hembakt fikabröd är framgångsformeln som lockar flest till IOGT-NTO:s lokaler.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Sigrids snabba telefonvärvartips:

1. Var trevlig och var dig själv. Kom ihåg ditt engagemang och varför detta är viktigt.
2. Presentera ett problem – exempelvis alkoholmissbruk – och vår lösning på problemet.
3. Ha kul! Ha inte fokus på jakten, utan på att så ett frö. Sedan är varje ny medlem en bonus.

Vill du själv prova att telefonvärva?

Kontakta Sigrid via e-post: sigrid.mikaelsson.rehnberg@iogt.se

Sigrid Mikaelsson Rehnberg

Minskade anslag till alkoholförebyggande

I regeringens höstbudget höjs alkoholskatten enligt tidigare besked – och anslagen till förebyggande arbete minskas med 40 miljoner kronor.

FOTO: PHIL JAMIESON

POLITIK Budgetförslaget innehåller få nyheter på alkohol- och narkotikaområdet. Sedan tidigare var det känt att regeringen skulle föreslå en alkoholskattehöjning inför nästa år.

Punktskatten på öl och vin föreslås öka med nio procent och på sprit en procent. Ändringarna träder i kraft 1 januari 2015.

Anslagen till förebyggande arbete föreslås bli mindre. För 2014 fanns 299 miljoner kronor. Inför 2015 föreslår regeringen 259 miljoner kronor.

Inför 2016 och framåt ser regeringen en ännu kraftigare minskning framför sig – här ligger summan på 114 miljoner kronor årligen – men den kan komma att öka.

– Det förebyggande arbetet mot alkohol och narkotika är naturligtvis väldigt viktigt, säger folkhälsominister Gabriel Wikström i

Magdalena Andersson presenterar höstbudgeten.

ett mejl till Accent. Det bidrar till en ökad folkhälsa och minskade sociala kostnader i förlängningen. Samtidigt presenterar vi en stram budget, där reformutrymmet är begränsat för alla områden.

I budgetpropositionen hänvisar regeringen till att arbetet på det

här området de senaste åren skett enligt en särskild strategi beslutad av riksdagen 2010 och att minskningen av anslagen sker i samband med att strategiperioden tar slut.

PIERRE ANDERSSON

Nytt sällskap vill sprida nykterhetshistoria

Ett nytt sällskap för nykterhetsrörelsens historia har sett dagens ljus. Accent var på plats under det första mötet.

IRÖRELSE Strax före halv sju på torsdagskvällen slog mötesordförande Kjell-Ove Oscarsson klubban i bordet. Nykterhetshistoriska sällskapet var bildat.

Förutom det formella mötet som konstituerade den nya organisationen talade initiativtagaren Bertil Lindberg om bakgrunden och Gösta Vestlund, den första

rektorn på Tollare Folkhögskola och i dag över 101 år gammal, höll ett uppskattat föredrag om sina möten med författaren och föreläsaren EH Törnberg.

Till första ordförande för sällskapet valdes Åke Marcusson, till vardags förbundsrektor för NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet.

– Ja, det är ju lite roligt att få vara den första ordföranden för en ny organisation, säger Åke Marcusson till Accent. Jag tror att sällskapet kan bidra till att belysa olika personer och skeenden och

med att sätta in saker i ett historiskt sammanhang.

PIERRE ANDERSSON

Åke Marcusson

Kaffejätte testar öllatte

ALKOHOL I USA testar kafékedjan Starbucks den nya smaken "Dark Barrel Latte".

Det är inte första gången Starbucks flörtar med alkohol i sitt urval. Tidigare i år utvidgade de sin alkoholserving rejält. Och nu börjar de alltså servera öllatte.

Smaken ska påminna om mörk öl. Men i stället för skumkrona är det vispad grädde på toppen. Dock innehåller "Dark Barrel Latte" ingen alkohol, uppger Starbucks presstalesperson till nyhetsbyrån AP.

Öllatten kommer att testserveras i de amerikanska delstaterna Ohio och Florida.

FREDRIK QUISTBERGH

FOTO: ISTOCK

Namninsamling mot glass

ALKOHOL Efter att ha passerat olika glassbarer i köpcentrum och studerat utbudet fick Andreas Ek-Sarfraz, medlem i IOGT-NTO i Malmö, nog. I allt fler glassar fanns det alkohol, och han tyckte att det hade gått för långt.

– Jag kände att jag måste göra något. Varje gång jag går förbi glasskiosken är nio av tio kunder barn och jag har svårt att se att baren vill äta mojitoglass, säger Andreas Ek-Sarfraz.

För att göra något skapade han Facebookgruppen "Glassindustrin, bort med alkoholen", och nu har han även startat en namninsamling.

NATHALIE C. ANDERSSON

Rattfyllerister stoppade av alkobommar

ALKOHOL Den 25 september startade MHF ett försök med alkobommar i Stockholms Frihamn. Sedan dess måste alla bilförare blåsa för att komma ut ur hamnen. Första veckan stoppades hela 16 rattfyllerister. Facit för de första tre veckorna är 30.

– Ändå har vi information uppsatt på tolv språk på båtarna, säger MHF:s vd Arne Winerdal till Accent.

Han är glad att MHF fått polisens förtroende att genomföra försöket.

– Det är unikt att en folkrörelse tillåts stoppa trafiken. Vi ser det som vår uppgift att gå före och visa vägen. Sedan hoppas vi förstås att samhället tar över så snart som möjligt och att det här blir permanent utrustning i alla hamnar, säger han.

Den tekniska utvecklingen har varit en förutsättning för bomarna.

– Här behövs inget munstycke som man sätter i munnen. Man puffar i en tratt som inte behöver bytas mellan varje förare, säger han.

Försöket i Stockholm är det andra försöket med alkobommar i Sverige. Det ska pågå året ut.

– Vid försöket i Göteborg var det bara lastbilsbommarna som testades. De är nu flyttade till Stockholms Frihamn och har kompletterats med fyra personbilsbommar, säger Arne Winerdal.

EVA EKEROTH

Så många barn far illa av alkohol

Catharina Sandberg, Håkan Leifman och Berth Andersson Hagel försöker enas om hur många barn som far illa av alkohol.

FOTO: EVA EKEROTH

för beroende är svåra att få med i sådana studier kan det röra sig om olika grupper. Då skulle siffran vara 179 000. Sannolikt rör det sig dock om en viss överlappning. Om man säger minst 100 000 så är man säker på att det inte är en överdrift, säger han.

Berth Andersson Hagel tycker att man bör kunna utgå från att även barn till föräldrar som dricker för mycket far illa.

– Jag tycker att 400 000 är en ganska pålitlig siffra, men är beredd att böja mig för argumentet att det är viktigt att det inte uppfattas som uppblåsta siffror, säger han.

Junis ordförande är inte besviken, trots att någon fullständig enighet inte rädde om vilken siffra som bör användas.

– Nej, jag är inte besviken. Att hänvisa till en siffra från 1994, som vi gjort de senaste åren, känns gammalt. Vi vet också att siffran 385 000 är starkt ifrågasatt så i fortsättningen kommer vi att säga att minst 100 000 barn är drabbade. Andelen av dem som får stöd är fortfarande allt för låg, säger Catharina Sandberg, ordförande i Junis.

Enligt Junis årliga enkät till alla kommuner får 2 800 barn till föräldrar med beroende eller missbruk någon form av stöd i dag.

EVA EKEROTH

Olika siffror har cirkulerat på hur många barn som far illa av sina föräldrars drickande. Junis bjöd in till konferens för att reda ut begreppen. Minst 100 000 var det antal man kunde enas om.

ALKOHOL Den senaste siffran som Statens folkhälsoinstitut räknade ut 2008 säger att det rör sig om 385 000 barn som far illa av sina föräldrars drickande. Siffran har dock ifrågasatts och Junis har därför valt att i stället använda siffran 200 000 barn, som Socialstyrelsens räknade ut 1994, när de redovisar sin årliga rapport över hur många barn som är drabbade.

Inte heller nu var alla helt överens om hur många barn det rör sig om.

– Det är som frågan om mening- en med livet, i klassikern Lifarens guide till galaxen. Svaret beror på hur man ställer frågan, säger Berth Andersson Hagel, adjunkt på Linnéuniversitetet.

Att det åtminstone är 100 000 barn som lever med minst en förälder som är beroende eller missbrukar alkohol lyckades man dock enas om.

Håkan Leifman, direktör på CAN, vill inte gärna använda siffran 385 000 barn.

– Det råder nog ingen tvekan

om att omkring 20 procent av alla barn, eller ca 400 000, har en förälder eller vårdnadshavare med hög alkoholkonsumtion. Det finns flera undersökningar som stöder det. Däremot är det inte självklart att det drabbar deras barn, säger han.

Håkan Leifman förespråkar i stället siffran 100 000 barn.

– Vi känner till att 90 000 barn har en förälder som får vård för sitt beroende. Befolkningsstudier visar att 89 000 barn lever med en förälder med missbruk eller beroende. Då personer som vårdas

Fakta. Barn som far illa

■ 385 000 barn mellan 0 och 17 år har minst en förälder som dricker riskabelt mycket eller är beroende av alkohol. Uppskattningen baseras på hur många svenskar som klassas som risk- eller missbrukare och hur många barn som statistiskt berörs. Det är

också en siffra som stöds av en undersökning CAN gjort, där de ställt frågor till 16-åringar.

■ 200 000 barn hade en missbrukande förälder 1994 enligt Socialstyrelsens beräkning.

■ 100 000 barn har en förälder som vårdats för beroende.

Stor Vit Jul-satsning 2015

Nästa år kommer Vit Jul-kampanjen att bli ännu större och ännu mer välkänd. Inför satsningen har IOGT-NTO, UNF, Junis och NSF tillsammans gått in med drygt 2,8 miljoner kronor, vilket är nästan tre gånger mer än hittills.

– Det känns jättebra att förbunden vill satsa så mycket pengar på Vit Jul-kampanjen. Det visar att man tycker att den är viktig och värd att prioritera,

säger Lisa Greve, verksamhetsutvecklare på Vit Jul.

Exakt hur satsningen ska gå till är i nuläget inte fastställt, men tanken är att Vit Jul ska haka på IOGT-NTO:s varumärkesarbete som kommer att påbörjas under vintern och våren.

2015 kommer att vara det nionde året som Vit Jul-kampanjen genomförs. Den har blivit större från år till år och allt fler känner till och lovordar den. Julen 2013 skrev 20 000 personer under för en jul utan alkohol – för barnens skull.

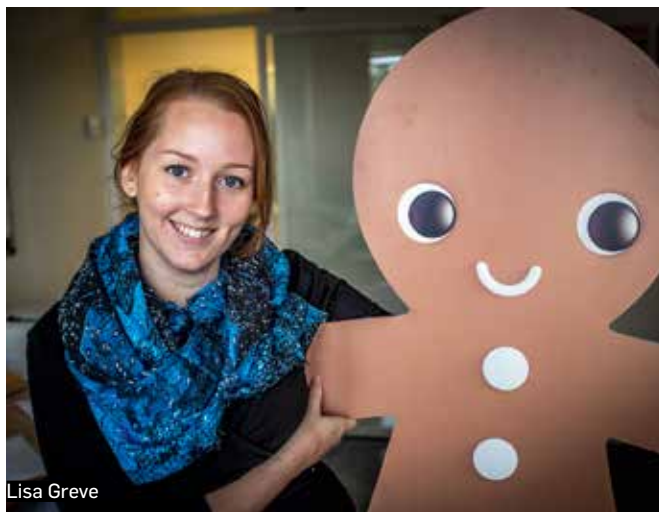

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Det har blivit allt lättare att få kända svenskar att lova att inte dricka under juldagarna och att bli ambassadörer för kampanjen. Och nu kommer den alltså att bli ännu större.

– Vi kommer att ta fram strukturer och tips på hur man gör en kampanj riktigt stor och slagkraftig. Det arbetet är ännu i sin linda, så det är svårt att säga exakt hur det ska gå till. Men det skulle kunna handla om tevereklam eller om att förankra kampanjen bland gräsrotterna. Nästan alla medel är tillåtna, huvudsaken är att vi slår igenom. Om det skulle visa sig att exempelvis tevereklam är rätt väg att gå så kommer vi att satsa pengar på det, säger Lisa Greve.

Om hon får drömma så hoppas hon att kampanjen ska bli lika stor och välkänd som Rosa Bandet.

Målsättningen med Vit Jul-satsningen 2015 är inte bara att göra den mera känd utan framför allt att få in mer pengar till själva kampanjen, men också till IOGT-NTO:s verksamhet i stort.

– Ett av målen är att göra Vit Jul-kampanjen till en bra inkomstkälla, säger Lisa Greve.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Även lite alkohol försämrar spermier

ALKOHOL Några starköl i veckan kan påverka fertiliteten. En dansk studie visar att spermakvaliteten försämrades i takt med ökat drickande.

Studien, som publiceras i tidskriften BMJ Open, omfattar undersökningar av 1 221 danska manliga militära rekryter i åldrarna 18 och 28 år. De unga männen tillfrågades om sina dryckesvanor samt lämnade sperma- och blodprov.

I studien skriver de danska forskarna: "Vår studie visar att även måttlig alkoholkonsumtion, cirka 5 enheter per vecka, har negativa effekter på spermiekvaliteten."

FREDRIK QUISTBERGH

EU-parlamentariker kräver alkohelmärkning

ALKOHOL EU måste tänka om och kräva innehållsdeklaration på alkohol. Det skriver den brittiska EU-parlamentarikern Glenis Willmott i en debattartikel i The Parliament Magazine.

"Bara fett har ett högre energivärde per gram än alkohol", skriver hon.

Glenis Willmott är ledamot i kommittén för miljö, folkhälsa och livsmedelssäkerhet. Hon leder också arbetet med att ta fram en resolution om alkohol för parlamentets räkning. Där vill hon ha med kravet på fullständig näringsdeklaration av alkohol.

EVA EKEROTH

FOTO: © 2012 GLENIS WILLMOTT MEP

Trots mer alkohol dör färre

Trots att alkoholkonsumtionen ökar dör färre av alkohol. Unga dricker mindre och äldre, särskilt kvinnor, dricker mer. Det visar en ny rapport från CAN.

ALKOHOL Allt fler vårdas på grund av alkoholrelaterade sjukdomar, men färre dör.

– En inte allt för vågad gissning är att de som dricker mycket mår bättre i dag. Stor alkoholkonsumtion var tidigare tätt förknippad med

rökning. Så är det inte längre, säger Ulf Guttormsson, avdelningschef för Analys och metod på Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN.

Tidigare i år visade mätningar från CAN att den nedåtgående trenden för alkoholkonsumtionen brutits.

– Generellt kan man säga att ungdomar dricker mindre och äldre kvinnor något mer. Tidigare var det unga mellan 16 och 30 som stod för den största alkoholkonsumtionen.

Nu har det utjämnats. Vi har fått mer kontinentala vanor, säger Ulf Guttormsson.

Trots den något ökade alkoholkonsumtionen finns positiva tecken.

– Rattfylleriet minskar något, åtminstone antalet som rapporteras att de kört påverkade. Det gör också antalet misshandelsfall utomhus, något som brukar förknippas med alkohol, säger Ulf Guttormsson.

EVA EKEROTH

Glenis Willmott

"Jag tror att
vi kommer att
vara överens
om frågorna."

GABRIEL WIKSTRÖM

Gabriel Wikström: ”Viktigt att inte moralisera”

Sveriges nya folkhälsominister vill värna den restriktiva alkoholpolitiken och är motståndare till all form av narkotikalegalisering. Dessutom gillar han nykterhetsrörelsen. Accent har pratat med Gabriel Wikström.

TEXT: PIERRE ANDERSSON

Hur ser du på ditt uppdrag, vilka är de viktigaste frågorna på alkohol- och narkotikaområdet framöver?

– Det handlar väldigt mycket om att värna grunderna i den svenska alkoholpolitiken, och där har Systembolaget och dess monopol en särställning. Vi ser ju att monopol utmanas på olika sätt, det gäller allt från förslag om gårdsförsäljning till e-handel, vinklubbar och liknande.

– Gårdsförsäljningen säger vi nej till, vi tror att det hotar monopolet. Tillåter vi en sådan lösning öppnar vi också upp för EU att ha en massa synpunkter. När det gäller näthandeln tror vi att det gäller att ha en skärpt tillsyn eftersom dagens regler ofta inte följs. Naturligtvis måste vi göra kontinuerliga översyner också av hur reglerna är utformade, men framför allt handlar det om att se till att de efterföljs.

Men utredningen om e-handel pekar ju på att det har varit otydligt vad som egentligen gäller, vad som är tillåtet och inte?

Fakta. Gabriel Wikström

Ålder: 29

Gör: Statsråd i Socialdepartementet med ansvar för folkhälso-, sjukvårds- och idrottsfrågor.

Tidigare uppdrag: Förbundsordförande för SSU.

– Ja precis, det är därför det ibland kan handla om att förtydliga reglerna och ibland om att de följs bättre.

I Finland och Norge finns regler som gör att e-handeln är så ointressant att den i princip inte existerar. Utredaren valde bort den vägen, men kan du tänka dig ytterligare skärpningar?

– Nu tittar vi på de förslag som har kommit fram och då handlar det framför allt om förbättrad tillsyn och det handlar om att förbjuda kommersiell förmedling och det är de förslagen vi nu bereder på Social-

departementet. Jag vill gärna se effekten av detta innan vi eventuellt går vidare.

Och gårdsförsäljningen, den dörren kan vi stänga helt nu, det kommer inte att bli någon sådan?

– Nej det kommer det inte att bli. Därför att det skulle vara en direkt utmaning av Systembolagets monopol. Jag tror inte att EU skulle tillåta det utan att vi då tvingades avskaffa monopolet.

Och när det gäller alkoholskatten, där kommer ni att föreslå en höjning i höstbudgeten?

– Ja precis. Det följer ungefär den tidigare regeringens planer.

Hur ser du på alkoholskatten som instrument, kritikerna menar ju att man inte kan höja så mycket utan att införsel och smuggling ökar? Är det en balansgång?

– I teorin så är ju det en svår balansakt. I praktiken har vi ju dock sett att även om

alkoholskatten har höjts så har priserna varit ganska oförändrade. Det tyder ju på att många av leverantörerna har ganska goda marginaler på den alkohol man säljer. Jag vet inte exakt var gränsen går, men hittills har inte den höjda alkoholskatten lett till några negativa effekter när man tittar på smuggling och liknande.

Att leverantörerna sänker priset i takt med att man höjer skatten är väl på gott och ont tänker jag. Även om jag förstår att den höjda alkoholskatten har mycket med intäkterna till statens budget att göra så är det ju rimligen också ett viktigt alkoholpolitiskt instrument för att hålla konsumtionen nere. Och då vill man väl att priserna ska höjas?

– Ja verkligen. Men nu har det ju som sagt funnits marginaler och jag tror också att det är bra om man kan minska dem så att det inte blir lika lönsamt att sälja alkohol. På sikt tror jag att det är bra att ta en diskussion om hur höga alkoholskatter vi ska ha och om var gränsen går innan den påverkar smugglingen för mycket.

Är det här frågor som ni är överens om i regeringen eller kommer du att få mothugg från Miljöpartiet?

– Jag tror att vi kommer att vara överens om frågorna, det har vi i alla fall varit den här första en och en halv veckan. Jag tror också att det många gånger på det här området går att hitta breda majoriteter i riksdagen, inte minst med Kristdemokraterna men kanske också med Folkpartiet. Det ska bli spännande att se om de här partierna vågar stå upp för de linjer man har haft under hela de här partiernas levnad och om något blir annorlunda när man inte längre har det här riktigt täta samarbetet med till exempel Moderater-

na, som ju har stått för en mer liberal hållning i synen på alkohol och där man ser frågan mer kopplad till individens frihet.

Narkotika då, vi ser både globalt och i Sverige allt oftare krav på såväl avkriminalisering som legalisering av cannabis. Hur ser du på den frågan?

– Jag tycker att det är en helt missriktad debatt. Det är synd att se att det ofta är en resignerad hållning man har, man har gett upp inför kampen mot narkotika och säger att om vi ändå inte fått stopp på det ska vi mildra negativa effekter genom att avkriminalisera handel och liknande. Jag tror att det är helt fel väg att gå, särskilt här i Sverige där jag inte upplever att det finns något stöd för den typen av åtgärder. Det blir en pseudodiskussion som riskerar att ta kraft och energi från den viktiga politiska debatten om hur vi förbättrar missbruksvården och om hur vi kan stoppa både införsel och försäljning av narkotika och hur vi kan verka för visionen om ett narkotikafritt samhälle.

Det kom nya siffror från Socialstyrelsen i somras som visar att den narkotikarelaterade dödligheten fortsätter att öka och också om man jämför vår siffra med andra länder så är den hög.

– Det är naturligtvis väldigt oroande. Det är förskräckligt så till vida att det är ett enormt lidande för enskilda individer och för anhöriga, men det innebär ju också enorma kostnader för samhället. När vi samtidigt slåss mot cancer och folksjukdomar som diabetes, när vi har en nollvision i trafiken, när vi på många olika sätt jobbar för att färre människor ska lida och färre ska dö... när vi många gånger gör det mot sjukdomar som vi i slutänden kanske inte har så stor makt över, det är i det ljuset som det känns så oerhört onödigt och

fruktansvärt att människor ska behöva lida och dö av en utveckling som vi faktiskt borde kunna ha makt över.

Just den relativt höga narkotikarelaterade dödligheten vi har i Sverige används ju ibland som ett argument för att den politik vi har inte fungerar och att det är dags att göra något annat, vad säger du om det?

– Jag tror att det är helt uppenbart att vi hela tiden behöver se över vår politik och se på vilka sätt vi kan förbättra den. Att använda detta som argument som att man med en enda enkel åtgärd som en avkriminalisering skulle kunna vända den utvecklingen... det tror inte jag på. Jag tror att det handlar om att se hur vi kan använda de befintliga verktygen bättre men också se om vi kan lägga till några nya verktyg i lådan för att fortsätta på den inslagna vägen att inte acceptera den här typen av droger.

Jag möter ganska mycket människor med egen erfarenhet av missbruk och många talar om svårigheten att få bra vård. Och får man väl tillgång till vård så är det ofta korta insatser, uthålligheten man vill se från samhällets sida finns inte där.

– Jag känner igen den bilden. Jag tror att det är viktigt att ha en diskussion hela tiden om vilka metoder som hjälper. Det har ju till exempel prövats på vissa håll att ge boende först, att inte kräva drogfrihet lika kategoriskt, och det gäller att utvärdera de resultaten och se om de kan fungera överallt. Vad jag definitivt tror att vi måste lämna bakom oss är det här med moraliserandet över drogmissbruk. Det tror jag inte leder till något gott, det riskerar bara att stöta bort dem som har fastnat i missbruk och stigmatiserar dem. Det bidrar inte till att vi löser problemet.

I missbruksutredningen, som presenterades för ett par år sedan, föreslog utredaren bättre tillgång till både substitutionsbehandling och sprutbytesprogram i Sverige. Kommer vi att få se det?

– Nu finns det ju ett regelverk som innebär att huvudmännen, framförallt landstingen, kan erbjuda den här typen av insatser och det tycker jag är bra. Men

"Det kanske är så att man ska se julen som barnens högtid och som ett tillfälle där man faktiskt inte behöver ha alkohol."

GABRIEL WIKSTRÖM

jag tycker också att besluten ska fattas så nära medborgarna som möjligt, ute i landstingen. Det ska inte rikspolitikerna lägga sig i. Samtidigt tror jag att det viktiga är att de här besluten grundar sig på vetenskap och beprövad erfarenhet och inte på några gamla, i vissa fall förlegade, moraliska föreställningar om missbruk. Det är tyvärr många gånger där diskussionen om till exempel sprutbytesprogram hamnar, att man har olika syn på moral snarare än att man ser till vad som faktiskt fungerar.

Du har ju tidigare varit ambassadör för IOGT-NTO-rörelsens kampanj Vit jul, är det något du kan tänka dig att ställa upp på igen?

– Definitivt. Precis som jag sade första gången jag fick den här frågan: för mig är det här helt oproblematiskt. Jag har aldrig förknippat julen med alkohol under min uppväxt. När jag var hemma hos en

av mina första flickvänner under julen och hennes familj drack alkohol så var det jättemärkligt för mig, det kändes så fel. Midsommar, nyårsafton och en del andra helger förekom det alkohol hemma, men aldrig på julafton. Jag tror inte att man behöver ha någon absolut nolltolerans eller säga att det aldrig får förekomma alkohol på högtider, men det behöver inte heller förekomma på varje högtid. Och det kanske är så att man ska se julen som barnens högtid och som ett tillfälle där man faktiskt inte behöver ha alkohol. Ibland har debatten i Sverige handlat väldigt mycket om antingen total avhållsamhet eller att dricka vid varje tillfälle som ges. Jag tror att det är positivt när man diskuterar mer om att man faktiskt kan avstå alkohol ibland även om man inte är nykterist.

Hur ser du på nykterhetsrörelsen, vilken är din bild av den?

– Jag har jättes positiva erfarenheter av nykterhetsrörelsen. Jag har ju fram till för bara en och en halv vecka sedan varit förbundsordförande för SSU och vi hade ett gott samarbete med Ungdomens Nykterhetsförbund. Det är rörelser som liknar varandra i och med att båda är breda folkrörelser, man drivs av ideal och värderingar i första hand och inte en massa andra saker.

Det är något du kan känna igen dig i?

– Jag känner verkligen igen mig och jag ser väldigt positivt på det arbete nykterhetsrörelsen gör. Jag tror att just när det gäller de här frågorna som man inte alltid kan styra med lagstiftning och regler... där man måste ha en levande diskussion om vilka normer som gäller i samhället och vilka värderingar man har, då krävs det en bredare folkrörelse med många engagerade för att det ska vara en diskussion som når ut brett i samhället. ■

ILSKAN GAV DRIVET

Therése Eriksson växte upp med en missbrukande förälder. **Ilskan över att de vuxna inte brydde sig** gjorde att hon och en kompis startade organisationen Maskrosbarn.

TEXT: **NATHALIE C. ANDERSSON** OCH **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**
FOTO: **JONAS ERIKSSON**

Hur var din uppväxt?

– Jag växte upp i en villaförort där det var norm att må bra. Min mamma var alkoholist och bipolär. Hon kunde stå inne på Konsum i lilla samhället och vara skitpackad. Alla visste att min mamma var sjuk, men ingen pratade med mig om det. Min pappa jobbade dygnet runt för att inte vara hemma och tog aldrig något vuxenansvar i vår familj.

Var det någon som frågade hur du mådde?

– Jag hade en lärare i högstadiet som hette Ingrid. Hon var den enda. Hon frågade alla sina elever hur de mådde. Hon fick fråga mig varje dag i ett år och jag sa att det var bra, sedan sa jag ”min mamma dricker för mycket”. Då tog hon mig i handen och tog med mig till kuratorn.

"Vi blev arga på att de vuxna inte såg och tänkte att barn inte ska behöva ha det så."

THERÉSE ERIKSSON

Du startade Maskrosbarn tillsammans med Denise Madsen. Hur blev ni kompisar?

– Vi lärde känna varandra på en teaterkurs när vi var 15 år. Jag såg att hon klädde

sig som jag och tänkte att vi kanske kunde vara kompisar. Så då testade jag henne – jag berättade om min uppväxt för att se om hon pallade att vara min kompis. När jag hade berättat började hon berätta. Så båda visste från dag ett vad den andra hade varit med om.

Hur kom ni på idén?

– Vi blev arga på att de vuxna inte såg och tänkte att barn inte ska behöva ha det så. Vi ville starta en stödgrupp för barn som har det jobbigt hemma. Det gick jättedåligt ... Det var inga ungdomar som hörde av sig. Men jag är stolt över att vi inte gav upp. Vi analyserade varför det blivit som det blivit och kom på att vi själva inte heller hade gått med i en sån här grupp. Vi kom på att vi var tvungna att sprida vårt budskap, minska tabun och få

unga att våga berätta. Så vi skrev till typ alla medier i hela Sverige och till slut fick vi göra ett radioprogram i P1. Efter det ringde socialtjänsten från Spånga-Tensta och vi fick åka dit och föreläsa. Det var första gången jag berättade min historia,

rakt upp och ner. Det var så mycket känslor. Publiken typ satt och grät.

Är du nykterist?

– Ja. Jag drack själv alldeles för mycket som tonåring och upptäckte redan då att jag drack för att döva känslor. Jag tänkte ”om jag fortsätter så här så kommer jag bli alkoholist”. Så det enda jag kan göra för att inte få problem är ju att inte dricka. För mig är det ju politiskt på ett annat sätt i dag. Jag tycker om att provocera, tycker om när folk blir obekväma av att jag inte dricker.

Vilka julminnen bär du på från din barndom?

– Mina barndomsjular kantades av min mamas missbruk men också hennes psykiska sjukdom. Alla jular såg olika ut beroende på om hon var full, manisk eller deprimerad. Julen var en väldigt jobbig tid eftersom jag hade jättestora förväntningar och förhoppningar om att det skulle vara bra. Jag försökte på alla sätt se till att mamma skulle hålla sig nykter genom att hjälpa till med alla förberedelser och leta upp hennes vinflaskor. Jag trodde att alla andra barn hade det bra då och jag kände mig väldigt ensam. Jag ljög mycket för mina kompisar om hur det hade varit hemma hos oss. Julen blev för det mesta en stor besvikelse men jag försökte alltid hålla skenet uppe för mina släktingar.

Vad tycker du om IOGT-NTO-rörelsens kampanj Vit Jul?

– Jag tycker att kampanjen är otroligt viktig! Tänk om alla vuxna oavsett om de har problem med alkohol eller inte, kunde vara nyktra under julhelgen. Julen är barnens högtid och jag tycker att alla vuxna ska ställa upp på det. Många fler barn skulle då kunna få fina minnen av julen. ■

"Alla visste att min mamma var sjuk, men ingen pratade med mig om det."

THERÉSE ERIKSSON

Fakta. Therése Eriksson

Ålder: 27 år.

Bor: I Enske i Stockholm.

Aktuell: Utvecklingschef och grundare av organisationen Maskrosbarn.

Övrigt: Har skrivit boken "Vi har ju hemligheter i den här familjen" om sin uppväxt. Är duktig på att smida järnkrokar, eftersom hon jobbat som smidesinstruktör på läger. Studerade på Tollare folkhögskolas socialpedagoglinje 2008–2009.

VAD ÄR MEDBEROENDE ■

De senaste månaderna har det talats mycket om medberoende, inte minst i media. En av anledningarna är **höstens SVT-dokumentär Djävulsdansen**, där medberoendet har fått ett ansikte. Men vad är egentligen medberoende? Accent har bett Bo Blåvarg, psykolog och verksamhetschef på Ersta Vändpunkten, att reda ut begreppet.

TEXT: MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Vad är medberoende?

– Medberoende är ett relationsmönster och en självbild som vi kan utveckla i en lång, nära relation till någon som har ett missbruk eller en beroendesjukdom och som har en negativ inverkan på våra liv. Medberoende kan vi utveckla både om vi växte upp i ett hem där det fanns en beroendesjukdom och i en kärleksrelation som vuxen. Viktigt är också att påpeka att medberoende har sin utgångspunkt i kärlek och omtanke, och ju närmare relationen är desto lättare är det att glida in i ett medberoende. När vår omsorg inte hjälper eller förändrar situationen, försöker vi öka insatsen och våra val styrs av mer och mer av viljan att rädda den som har ett missbruk. Och vi kan i den utvecklingen bli mer och mer främmande för våra egna känslor, behov och önskningar. Risker finns också att vi tar med oss beteendet in i andra relationer. Den som växer upp i en miljö där en eller bägge föräldrar har ett missbruk måste inte nödvändigtvis utveckla ett medberoende. Varje uppväxt är unik och hur man reagerar beror på en mängd faktorer: den individuella sårbarheten, om man har syskon och hur relationen mellan syskonen i så fall fungerar, om det finns andra vuxna man kan vända sig till och om det finns en öppenhet kring att prata om föräldrarnas sjukdom.

Kan man vara medberoende utan att ha vuxit upp i en familj med missbruk?

– Man kan absolut uppvisa liknande

FOTO: BRITT-MARIE SEDWALL

beteendemönster om man exempelvis vuxit upp med en förälder som är psykiskt sjuk. Oberäkneligheten och otryggheten är ofta densamma. Men jag anser ändå att termen ”medberoende” bör avgränsas till de relationsmönster som kan uppstå i en lång, nära relation till någon som har ett missbruk.

Vilka tecken finns det på medberoende?

– Det handlar ofta om låg självkänsla och upplevelsen av att man inte har rätt att önska något för egen del. Man har ofta problem med intimitet och att kommunicera sina känslor och behov. Som medberoende upplever man ofta skuld-känslor om man tänker på sig själv. Man har svårt med gränssättning och det är

lätt att hamna i social isolering. Man upplever ofta bristande tillit till andra, eftersom man är van vid att det som är en sanning ena dagen kan omkullkastas nästa. Oberäkneligheten blir en normalitet, man förväntar sig kaos – och känner igen sig i känslan. Det finns en risk att vi i framtida relationer söker nya människor att hjälpa, en hemtam situation där vi slipper känna själva och där rollerna känns bekanta. På sikt kan dessa beteenden leda till utmattning och depressioner.

Går det att komma till rätta med ett medberoende?

– Ja, absolut. Det finns alltid möjlighet till en förändring och det går att leva ett gott liv också om man tidigare levt som medberoende. Man är ju inte sitt medberoende, utan det är en del av ens person. När man kommer till insikt bör man söka hjälp. Någon kan behöva individuell terapi, medan andra mår bäst av gruppterapi eller självhjälsgrupper. Genom att möta andra med samma beteendemönster kommer man till nya insikter om sig själv och man känner sig inte längre ensam med de här problemen. Sedan kan man göra mycket själv genom att vara uppmärksam på varningssignaler. Om man exempelvis vet att man har svårt att säga nej, kan man lära sig att inte omedelbart säga ja, så som man är van vid, utan i stället säga ”jag vill fundera lite innan jag svarar”. I nya relationer kan man fråga sig: ”vad vill jag? Mår jag bra?” Men det är inte så enkelt att bli av med ett inrotat beteendemönster. Det kan ibland vara svårt att veta var gränsen går mellan exempelvis normal omtanke och överdriven omtanke där man åsidosätter sig själv. Och man kan absolut välja att fortsätta att leva med en person med beroendesjukdom – bara man gör ett medvetet val och vet varför. ■

ETT VARMARE VITRYSSLAND

A photograph of three children in a classroom. In the foreground, a young girl with brown hair and bangs, wearing a blue turtleneck sweater, is smiling at the camera. Behind her to the right, a young boy with dark hair, wearing a grey and orange patterned sweater, is also smiling. In the background to the left, another child is partially visible, looking towards the camera. The background shows a classroom with a red toy train set on a shelf and a window with light coming through.

Varje år omhändertas 4 000 vitryska barn på grund av föräldrarnas alkoholmissbruk. Nu ska 80 procent av barnhemmen stängas. Adoptionscentrum arbetar tillsammans med IOGT-NTO för att minska problemen.

TEXT OCH FOTO: **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

De vitryska barnhemsbarnen sover i gemensamma sovsalar. Pojkar och flickor sover åtskilda.

"Lokalerna minner om gamla tiders institutioner."

En distinkt doft av kokt kål och potatis slår emot oss när vi stiger in i det statliga jourbarnhemmet i staden Slutsk, tio mil söder om den vitryska huvudstaden Minsk.

Lokalerna minner om gamla tiders institutioner. Kalla trapphus, många dörrar, långa korridorer och gemensamma sovsalar. Men väggarna är målade i glada färger och dekorerade med bilder på seriefigurer och ballonger.

Just nu är nio omhändertagna barn placerade här. Här bor de i max sex månader innan de förhoppningsvis slussas tillbaka till sina familjer. Förutsatt att föräldrarna har visat intresse för barnen och för sitt eget tillfrisknande. I 90 procent av fallen är en eller båda föräldrarna alkoholmissbrukare och i många fall handlar det om ensamstående mammor.

Under omhändertagandet är jourbarnhemmet ansvarigt för barnen, även om föräldrarna fortfarande är vårdnadshavare. De har rätt att besöka sina barn på bestämda tider. Jourbarnhemmet fördömer inte föräldrarna, utan välkomnar

Föreståndaren Veronika Trunova bjuder på typiskt vitryskt överdåd när Ulrika Öberg från Adoptionscentrum kommer på besök.

dem och arbetar också preventivt med familjer och barn som är i riskzonen för ett omhändertagande.

Föreståndaren Veronika Trunova berättar att majoriteten av barnen som återvänder

till sina föräldrar slipper komma tillbaka för en andra, tredje eller fjärde vända.

– För många föräldrar blir det ett uppvaknande när de fräntas sina barn och söker behandling. De vet att de riskerar

Fakta. Vitryssland

Invånarantal: 9,5 miljoner

Huvudstad: Minsk

Statsskick: Republik. President

Aleksander Lukasjenko har suttit vid makten sedan 1994.

Alkoholkonsumtion: 17,8 liter per person och år.

att förlora vårdsnaden. Men tyvärr förekommer det att barn omhändertags om och om igen. Då tas fallet upp i kommissionen som beslutar om föräldrarna ska mista vårdsnaden. Om de vill få tillbaka sina barn, måste de genomgå en domstolsprocess. När föräldrarna frångästs föräldrarättigheterna övervägs adoption, säger hon och berättar att ungefär 550 vitryska barn adopteras bort varje år.

Men det har blivit bättre. Vid starten för tio år sedan hade man ofta 30 barn vintertid. Fattiga och alkoholiserade föräldrar kunde inte värma sina bostäder och många barn omhändertogs.

Enligt Veronika Trunova beror det till stor del på att så väl föräldrar som barn i dag får hjälp och stöd innan det går så långt, vilket bland annat den ideella organisationen Healthy Choice, med hjälp av svenska projektpengar från SIDA, har möjliggjort.

Healthy Choice har under 2013 arbetat med en grupp föräldrar vars barn antingen var omhändertagna på jourbarnhemmet eller i riskzonen att omhändertags. Även om många hade problem med alkoholmissbruk var detta inte fokus för grupperna, utan föräldra-barn-relationerna, barns rättigheter och förmågan att uppfostra på ett ansvarsfullt sätt.

Familjesituationen följs upp även efter att föräldrarna återfått sina barn, i de fall de omhändertagits. Tanken är att stötta, inte anklaga och stigmatisera.

Att vara alkoholist är fortfarande en stor skam i Vitryssland, där alkoholkonsumtionen är högst i världen: närmare 18 liter per person och år. Men sakta börjar attityderna förändras. Från att ha varit enbart straffande och präglats av en ryck upp dig-mentalitet börjar nu myndigheter och institutioner agera utifrån

Minsk är en prydlig och vacker stad med nytt och gammalt i en skön blandning. Sportpalatset är nybyggt och modernt.

Olga Besedina och Dinara Arutjunova är Junis-ledare som har utbildats i Sverige. Nu håller de i barngrupper i Minsk.

ett mera medmänskligt perspektiv. Alkoholism ses i högre grad som en sjukdom och fler anser att alkoholisten behöver hjälp, inte straff.

Trots det tvingas föräldrar betala upp till

1 300 svenska kronor per barn och månad, för deras uppehälle på jourbarnhemmet. En stor summa i ett land där medellönen ligger på 2 000–3 000 kronor. Det ligger i sakens natur att få föräldrar klarar att beta-

Bröderna Petja och Jura har omhändertagits och bor nu på jourbarnhem.

"Att erkänna att man har ett missbruk sitter dock ofta långt inne."

la. Många är nergångna och jobbar lite eller inte alls. Kan de inte betala ackumuleras en skuld som sedan kan avskrivas, om och när föräldern återfår sitt barn. Det finns föräldrar som är skyldiga 15 000 svenska kronor. För att staten ska få sina pengar döms de till tvångsarbete.

Huruvida de spralliga fyra- och fem-åringarna Petja, Jura, Dasja och Xenia som vi träffar i ett klassrum inne på jourbarnhemmet, hör till de 60 procent som kommer att få flytta hem till mamma och pappa – eller till de 40 procent som kommer att hamna i en fosterfamilj eller hos en släkting – vet vi inte.

Barnen sitter i prydliga bänkrader under läraren Alla Grigorivnas överinseende.

– Titta, det här ska bli ett fint löv, säger Jura leende. Han blottar en bedrövlighet tandrad, svart och nedfränt. Men snart kommer mjölkktänderna att tappas och ersättas av nya. Förhoppningsvis får han och brodern Petja också ett nytt och tryggare liv efter tiden på jourbarnhemmet.

Ökad trygghet och en ökad medvetenhet om barns rättigheter är viktiga målsättningar också på jourbarnhemmet Pervomajskijstadsdelen i Minsk, som vi besöker någon dag senare.

Sedan 2008 har den ideella organisationen Förtroendecentrum arbetat med samtals- och stödgrupper för föräldrar, och sedan 2013 också för barn. Under 15 veckor har man kunnat erbjuda en grupp barn till missbrukare stöd, samtal och

aktiviteter enligt Junis program. Åtta pedagoger har utbildats i Sverige och håller nu i barngrupper runt om i Minsk.

Utöver Junis-grupperna arrangeras gemensamma kulturaktiviteter där föräldrar och barn lär sig att umgås under trevliga former.

Förtroendecentrum erbjuder, i samarbete med jourbarnhemmen, även föräld-

Fakta. Utbildning

Här har vitrysk personal utbildats under studiebesök i Sverige:

Socialstyrelsen
Tollare folkhögskola
Ersta Vändpunkten
Länkarna
IOGT-NTO-rörelsen
Maria Ungdom
Maskrosbarn

Genom gruppvövningar får unga mammor i Slutsk stöd i sitt föräldraskap.

rar att gå med i en stödgrupp. Att erkänna att man har ett missbruk sitter dock ofta långt inne. Men nu har flera av dessa föräldrar självmant gått över till AA.

Efter att barnen återvänt hem följs familjerna noggrant upp. De bjuds in till möten och roliga familjeaktiviteter och de får också hembesök av personal från det socialpedagogiska centret, i förebyggande syfte.

De vitryska myndigheterna är mycket positiva till det här arbetet och har insett att det är bra att folk kommer utifrån och utbildar och ger stöd till utsatta grupper i samhället.

– Alla vinner på det. Staten kommer biligare undan eftersom färre barn måste bo på institution. Ju tidigare man upptäcker problemen, desto mindre insatser krävs från myndigheterna, säger Andrej Kedrov från Förtroendecentrum, som hoppas att den lyckade verksamheten med stödgrupper ska rulla på i framtiden – även utan projektpengar. 2015 avslutas nämligen det svenska biståndet.

Förebyggande arbete är själva grunden för att förhindra att barn omhändertas. Ett konkret sätt är att arbeta med unga mammor och stärka dem i sitt föräldraskap. Förhoppningsvis bidrar det till

att deras barn inte måste omhändertas i framtiden.

Lunchtimmen är just över när vi träffar en grupp på nio tonårsmammor i Slutsk.

"Samtidigt är de nu mammor, med allt vad det innebär."

Flera är gifta. Flickornas släta ansikten bär fortfarande spår av den barndom de just har lämnat. De är fnittriga och rosenkindade. Någon har håret uppsatt i en slarvig tofs.

Samtidigt är de nu mammor, med allt vad det innebär. De kan inte gå i skolan, de måste vara hemma och ta hand om sitt barn och de måste i många fall tampas med makens familj. Livet blev något helt annat än de drömde om – och nu måste de lära sig att hantera det och anpassa sig till de nya omständigheterna.

De samlas ett par gånger i månaden sedan i våras och gruppen har kunnat bil-

das med hjälp av svenska projektpengar och Healthy Choices insatser. Här får de möjlighet att, tillsammans med en psykolog, samtala om hur man blir en bra mamma, om känslor och om svårigheter kring föräldraskapet.

Hittills tyder allt på att de flickor som kommer hit stärks i sitt föräldraskap. Genom verksamheten har de upptäckt att det som upplevs som ett hinder också kan innebära möjligheter.

Ulrika Öberg, projektkoordinator på Adoptionscentrum, anser att projektet i Vitryssland i hög grad har främjats av IOGT-NTO-rörelsens medverkan.

– Tack vare den specialkompetens som IOGT-NTO-rörelsens internationella arbete besitter om alkoholfrågor, har studieresor till Sverige och utbildningar i Minsk fyllts med ett mycket intressant innehåll, som bidragit till ökade kunskaper hos både Förtroendecentrum och hos vitryska tjänstemän. Vi på Adoptionscentrum hade inte på egen hand lyckats hitta alla de specialister som vi nu fått tillgång till, konstaterar Ulrika Öberg. ■

Läs mer om vitryska beroendekonsulenter, barnbyn Istoki och unga mammor i Slutsk på www.accentmagasin.se.

Hjälp oss att sprida
Vit jul-kampanjen.
Riv ut och sätt upp på
din arbetsplats.
Stort tack!

Julen är barnens högtid –

och den borde vara magisk

”En väldigt full mamma ringde precis och berättade att julen är inställd, ingen julmat är köpt, inga paket, ingen gran, ingenting.”

När dagis, skolor, fritidsgårdar och sportaktiviteter stänger ner under jullovet försvinner många frizoner. I OGT-NTO-rörelsen arrangerar kampanjen Vit jul för att bedriva jullovsaktiviteter för barn och unga och för att få fler vuxna att fira jul utan alkohol.

→ Skänk 100 kronor genom att sms:a vitjul100 till 72 456 så bidrar du till att fler barn får delta i aktiviteter med trygga och närvarande vuxna under julhelgen.

Läs mer och ta ställning på www.vitjul.se

5 FRÅGOR & SVAR OM ALKOHOL OCH CANCER

Nykterister löper mindre risk att få cancer än de som dricker alkohol. Ett av WHO:s råd för att minska risken för cancer är att dricka mindre alkohol – eller ännu hellre att avstå helt.

TEXT EVA EKEROTH

Efter hjärt- och kärlsjukdomar är cancer den vanligaste dödsorsaken i Sverige. Nu har World Health Organization's (WHO) internationella center för cancerforskning (IARC) slagit fast att alkohol är en faktor bakom många cancerfall.

Varje år dör 1,28 miljoner européer av någon cancersjukdom, enligt WHO. Dessutom upptäcks 2,66 miljoner nya cancerfall varje år. Med en åldrande befolkning räknar WHO med att allt fler kommer att drabbas.

Cancer går ofta att bota om den upptäcks i tid, men även i mindre allvarliga fall innebär det stort lidande för den drab-

bade och de anhöriga och stora kostnader för sjukvården. Cancer kan vara ärftligt eller uppkomma av andra anledningar som inte går att råda över, men många fall skulle kunna förebyggas.

De tolv råd som WHO:s internationella center för cancerforskning tagit fram gäller sådant som man kan göra själv för att minska risken att drabbas. Det sjätte rådet på listan handlar om att dra ner på sitt drickande eller avstå helt från alkohol.

Kort sagt: Nykterister löper mindre risk att få cancer. ■

1 Kan alkohol orsaka cancer?

Ja, det är ingen tvekan om att alkohol kan orsaka åtminstone sju olika cancerformer: cancer i munhåla, svalg och strupe, levercancer, tjocktarmscancer, ändtarmscancer och bröstcancer. Konsumtion av alkohol, oavsett mängd, ökar risken för cancer. Ju mer någon dricker desto högre är risken att utveckla cancer. Att dra ner på drickandet, eller ännu hellre undvika alkohol helt, minskar risken.

WHO:s råd för att förebygga cancer

- 1 Låt bli att använda tobak.
- 2 Låt ditt hem vara rökfritt och stöd tobaksfria arbetsplatser.
- 3 Se till att hålla en hälsosam vikt.
- 4 Var fysiskt aktiv. Begränsa den tid du sitter stilla.
- 5 Ät nyttigt: mycket fullkorn, ärtor och bönor, grönsaker och frukt. Undvik processat kött, begränsa rött kött och livsmedel med högt saltinnehåll.
- 6 Drink mindre alkohol. Att inte dricka alls är det bästa för att förebygga cancer.
- 7 Undvik att vistas för mycket i sol, särskilt om du är barn. Använd solskydd och sola inte i solarium.
- 8 Skydda dig mot cancerframkallande ämnen på arbetsplatsen genom att följa hälso- och säkerhetsinstruktioner.
- 9 Ta reda på om radonhalten är för hög i ditt hem och vidta åtgärder för att sänka den.
- 10 Nyblivna mammor bör amma för att minska moderns risk att få cancer och bör undvika att använda östrogentillskott.
- 11 Barn bör vaccineras mot hepatit B när de är nyfödda och flickor mot humant papillomvirus.
- 12 Alla bör delta i undersökningar som erbjuds för att tidigt upptäcka tarmcancer. Och kvinnor i undersökningar för att upptäcka bröst- och livmoderhalscancer.

Källa: International Agency for Research on Cancer (IARC).

2 Kan alla alkohol- drycker orsaka cancer?

Ja. Alkohol i alla former ökar risken för cancer eftersom det är alkoholen i sig som orsakar skadan. Olika drycker innehåller olika mycket alkohol men det är ändå den totala mängden alkohol som avgör. Ju mer alkohol, desto högre risk.

3 Varför orsakar alkohol cancer?

Det finns flera skäl till att alkohol orsakar cancer. Sannolikt orsakas olika typer av cancer på olika sätt.

En orsak är att alkohol (etanol) omvandlas i kroppen till det kemiska ämnet acetaldehyd. Både etanol och acetaldehyd är cancerogena ämnen.

En annan orsak är att alkohol förstör levern. Den som väl utvecklat levercirrhos löper större risk att också drabbas av levercancer.

En tredje orsak är hormoner. Alkohol kan öka halten av vissa hormoner, som östrogen. Höga halter av östrogen ökar risken för bröstcancer.

5 Hur mycket kan risken för cancer minskas av att dra ner på drickandet?

Ju mindre man dricker desto mindre risk. Risken för män som dricker mindre än två glas per dag, vilket motsvarar mindre än 20 gram ren alkohol, och kvinnor som dricker mindre än ett glas, eller 10 gram alkohol, per dag är sex procent lägre än för personer som dricker mer.

Störst vinst gör de som dricker mer än fyra eller fler glas per dag. De kan minska risken för levercancer med 21 procent, risken för tarmcancer med 31 procent och kvinnor kan minska risken för bröstcancer med 30 procent.

4 Kan man minska risken för cancer genom att sluta dricka alkohol?

Genom att sluta dricka eller skära ner på konsumtionen minskas risken för cancer, även om det kan ta några år. Hur mycket den minskar och hur lång tid det tar beror på hur mycket man druckit tidigare i livet. Som bonus minskar även risken för andra alkoholrelaterade skador.

Ge bort någonting meningsfullt i jul

Alla barn borde få uppleva det magiska med julen. Genom att köpa en present i vår webshop ger du inte bara bort någonting fint, du bidrar också till att fler barn får fira en Vit jul.

Köp din julklapp på www.vitjul.se/webshop

Hylla din vän med ett gåvobevis – och stöd arbetet för en nyktrare värld!

– Jag blev mycket glad över gåvobeviset jag fick av mina vänner, samtidigt som det känns fint att IOGT-NTO får ett bidrag.

Anders, 60 år

Ett gåvobevis är ett enkelt sätt att visa omtanke på flera plan. I över 130 år har IOGT-NTO arbetat för en nyktrare och tryggare värld, en värld där alkohol och andra droger inte hindrar människor att leva ett fritt och rikt liv.

Du kan även ge en minnesgåva om du vill hedra någon som gått bort.

Beställ gåvobevis på www.iogt.se/gava och sätt in din gåva på **bg: 722-5485**.

Vi skickar gåvobeviset till den adress du väljer. Har du inte tillgång till internet så går det bra att ringa **08-672 60 00**.

Tack för ditt stöd! Tillsammans skapar vi en tryggare värld.

VÄLKOMMEN TILL DRÖMLOKALEN!

FÖRENINGSLOKAL

Kliv på!

**SÅ HÄR
SER VÅR
DRÖMLOKAL
UT:**

En mysig lounge, modern teknik och terrass. Solpaneler och centraldammsugare. Flexibla väggar **och rum för allas behov** och inriktningar. Så ser drömloken ut när medlemmar från IOGT-NTO och UNF låter fantasin flöda.

TEXT OCH FOTO: **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**
ILLUSTRATION: **TOMAS ÖHRLING**

DATORRUM OCH BIBLIOTEK

... med tillgång till uppkopplade datorer. Rummet fungerar också för utbildning och studiecirkel.

RESTAURANGKÖK

Här ska finnas pizzaugn samt stor frys, kyl, flera ugnar, mikrovågsugnar, varmhållningsugn och industridiskmaskin.

TRÅALTAN

Uteplats med rum för mycket folk.

BREDBAND

Wifi i hela byggnaden.

SERVERING

... med enhetligt porslin.

GLASPARTI

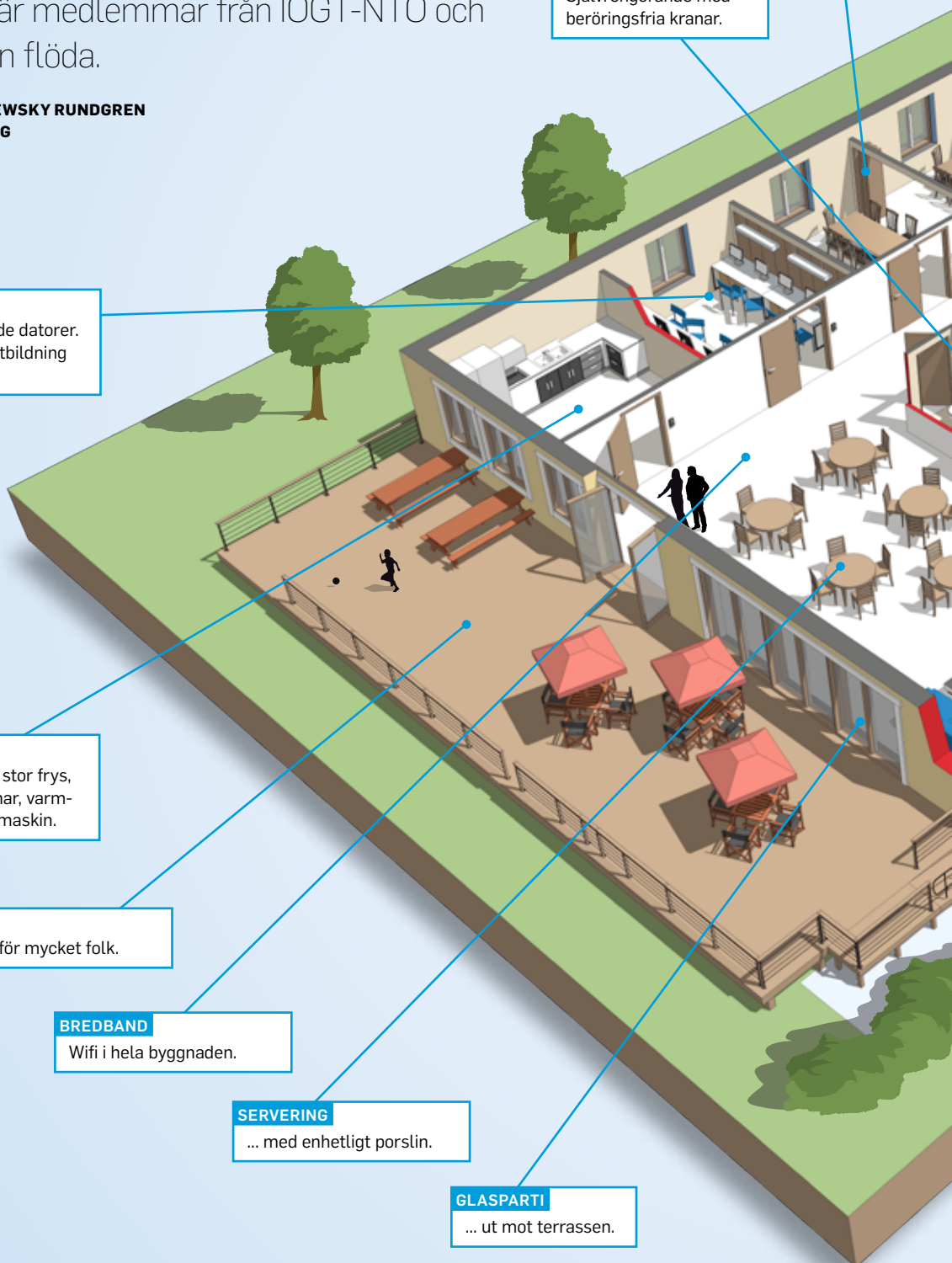
... ut mot terrassen.

VÄGGAR

Flexibla väggar mellan de två mötesrummen.

TOALETTER

Självrengörande med beröringsfria kranar.

DRÖMLOKALEN

SAMLINGSLOKAL

... med scen för kulturarrangemang, möten och uthyrning. Har en bra ljudanläggning och projektor.

SOLCELLER

... på taket.

BIOSALONG

... med bra stolar och utrustning som klarar digital 2K-standard.

KIOSK OCH CAFÉ

... ska fungera både för popcorn och läsk vid biovisningar och för fika vid föreningsmötet.

KLÄDFÖRVARING

Rejält tilltagen garderob placerad innanför entrén.

YTTERDÖRR

Låses upp med elektronisk bricka eller med mobiltelefonen. Man kan enkelt styra vem som ska ha tillgång till vilka utrymmen.

HISSAR

Snabb transport till källare och våningsplan med fler mötesrum.

EXPEDITION

Kontor för den som är lokal- eller verksamhetsansvarig, med fönster ut mot de allmänna ytorna.

ENTRÉ

... med mysig loungekänsla, soffor och trevlig belysning.

KÄLLARPLAN

En trappa ner finns förråd och mysiga rum för UNF. Här finns också gym och bastu.

*Vilka tog
fram lokalen?*

DET
VAR VI SOM
GJORDE
DET:

Det saknas knappast idéer när Ulrika Jansson, Thomas Jensen och Jan-Eric Wester samt Mattias Dejerud från UNF samlas en kväll i IOGT-NTO-lokalen i Torshälla för att prata visioner och drömmar. Tvärtom. Frågan Accent ställer är: om ni får fria händer och obegränsat med pengar, vilken lokal skulle ni då vilja bygga? Vad skulle den innehålla, hur skulle den se ut och vilka funktioner skulle den ha?

Ordet är fritt, men de första funderingarna handlar om själva huset och vilken fysisk form det ska ha.

– En enplansvilla skulle vara bekväm ur tillgänglighetssynpunkt. Men med tanke på hur mycket plats den skulle ta är det nog smartast att bygga på höjden, säger Jan-Eric och får medhåll av de andra.

– Med flera våningar måste vi såklart ha hissar. Gärna flera. Och de ska vara snabbgående, tysta, rymliga och eleganta, säger Mattias.

Snart enas gruppen om ett fyrvåningshus på sisådär ett par tusen kvadratmeter. Det får gärna ha det äldre husets yttre charm, men vara modernt och funktionellt invändigt. Fasaden ska vara varmt gul och fönstren ska vara gammeldags tudelade, samtidigt som de ska ha låga u-värden för att undvika kallras och att värme sipprar ut. Att huset ska vara miljövänligt är ett måste. Detta uppnås bland annat med hjälp av solpaneler på taket och frånvärmepumpar som tillvaratar husets naturliga värmealstring. Golvvärme är också effektivt, tycker några.

– Alla IOGT-NTO-rörelsens förbund ska få plats och alla ska känna att de har ett eget utrymme, som de slipper dela

med andra. Utöver det måste det finnas en stor gemensam yta för aktiviteter och ”häng” och det ska vara möjligt att ha flexibla väggar så att man vid behov kan göra utrymmen större och mindre, säger Ulrika Jansson, som föreslår möjlighet till varierande verksamhet så som yoga, bio, disco och matlagning.

Mattias tycker att UNF kan hålla till i källaren, där det ska finnas ljudisolerade rum där medlemmar kan spela eller skapa musik. Det ska även finnas möjlighet att arrangera stora lan. Dessutom ska det finnas ett mindre datarum för den som vill komma och bara vara och surfa på datorer.

Alla i gruppen är överens om att köket ska vara rejält, ha många kokplattor som möjliggör matlagning till många. Här ska finnas en stor köksö med en hård träbänkskiva där man kan arbeta, stor kyl och frys, varmhållningsugn, flera vanliga ugnar och mikrovågsugnar samt industridiskmaskin som diskar rent på några minuter.

– Gärna en pizzaugn också, helst vedeldad, flikar Jan-Eric in.

– Och en bra kiosk ut mot den stora gemensamma salen, så att man på ett vettigt sätt kan sälja läsk och annat vid större arrangemang. Det ska se proffsigt ut och vara funktionellt, här ska man kunna ha kafé, säger Mattias.

Ulrika gillar tanken på att entrén ska se ut som en inbjudande ”hotellobb”. Det ska vara lounge-känsla med mysiga, moderna sittmöbler i äldre stil, varma färger på textiler och väggar. Här ska det inte målas i Stockholmsvitt, utan väggarna får gärna vara tonade i exempelvis brunt eller latte. Gardiner, kuddar och plädar

kompletterar det välkomnande intrycket. Huvudingången ska vara ståtlig och övergången mellan ute och inne ska suddas ut med hjälp av ett stort, öppningsbart glasparti ut mot en härlig altan. Det ska kännas välkomnande och viktigt att komma till IOGT-NTO.

För att knyta an till det historiska arvet kommer gruppen fram till att några snyggt upplysta skyltdockor klädda i gamla regalier kan bli ett vackert och spännande blickfång i entrén – där det också ska finnas ett stort kapprum samt dold förvaring.

Standaren kan med fördel tryckas på toapapper och hushållspapper, så kommer de till användning igen, fast på ett annorlunda och roligt sätt.

– Belysning är förstås viktigt. Det ska finnas både kraftfull takbelysning och punktbelysning som skapar stämning. Det går att bygga in effektiva, men osynliga spottar i taket. Även dimfunktion är önskvärt, säger Jan-Eric.

Självfallet ska ett antal handikappvänliga toaletter finnas tillgängliga i så väl entré som på övriga våningar.

– Toaletterna får gärna vara självvengörande. Och kranarna ska vara beröringsfria, för att undvika bakterier. Toaletterna ska vara funktionella, bekväma och fräscha utan att vara tråkiga. Gärna kakel med någon färg, tycker Thomas.

Tekniken är jätteviktig anser gruppen. All teknisk utrustning ska vara lätt-skött. Med ett enkelt knapptryck ska det gå att få igång utrustningen. Här ska självklart finnas bredband, en bra ljudanläggning, bra ljus. Det ska gärna också gå att komma in i lokalen med hjälp av sin mobiltelefon. Inga nycklar som kan tapas bort alltså.

Efter två timmar är drömloken skapad. Här finns både pool, spa, lounge, gym, flytande golv och inbjudande färger. Det har varit högt och lågt, praktiskt och flärdfullt. Ogenomförbart och fullt genomförbart. Funnes bara ekonomin så skulle IOGT-NTO garanterat få världens bästa föreningslokal. ■

"Alla IOGT-NTO-rörelsens förbund ska få plats och alla ska känna att de har ett eget utrymme."

ULRIKA JANSSON

Från vänster; Ulrika Jansson, Mattias Dejerud,
Simon Svensson, Tomas Jensen, Jan-Eric Wester.

Premiär för klubb Sober:

"LÅNGT ÖVER FÖRVÄNTAN"

TEXT: PIERRE ANDERSSON FOTO: MOA KARLBERG

I slutet av september hade den helnyktra klubben Sober premiär på Södra Teatern i Stockholm. "Tjugo minuter efter att vi öppnade var dansgolvet fullt", säger klubbchefen Martin Johansson till Accent.

På kvällen och natten fylldes dansgolven som vanligt på Kägelbanan vid Södra teatern i Stockholm. Men allt var inte som det brukar: På plats var över 850 gäster – och alla var nyktra.

Förutom betalande besökare fanns också ett stort pressuppbåd på plats, både från svenska och internationella medier – en klubb där besökarna måste blåsa i dörren

väcker uppmärksamhet.

Initiativtagare till Klubb Sober är komikern Mårten Andersson. Han bestämde sig i början av året för att testa 60 nyktra dagar – nu är han uppe i över ett halvår.

– Det är dags att Sverige vaknar upp ur sin alkoholromantisering och inser att man har minst lika roligt utan alkohol, sade han till Accent inför premiären.

Nattklubbschefen Martin Johansson är mer än nöjd med premiärkvällen:

– Det har gått långt över förväntningarna! Tjugo minuter efter att vi öppnade var dansgolvet fullt med en blandad publik i alla åldrar.

Jag är jättenöjd, säger han till Accent.

En av besökarna på klubb Sober var Farida al-Abani, till vardags drogförebyggare och folkhälsovetare på organisationen SMART.

– Det var kul. Där var mycket folk och det var lite spännande att man fick blåsa för att komma in. Det funkade bra, allt gick snabbt och blev inte mycket köer. Annars funkar det ju som vilken klubb som helst och vi pratade om hur märkligt det är att det ska behöva vara en sån stor grej. Att kunna gå till baren och beställa alkoholfritt utan att bli annorlunda bemött eller bedömd gjorde att man kände sig lugn. Sen kunde utbudet ha varit bättre, det kan de jobba på. ■

Thomas Eriksson och George Pettersson

Anette Leander

Therese Bergkvist

Dennis Franzén

Behövs det fler ställen som klubb Sober?

– Absolut, här är vänligare och fräschare stämning än på vanliga uteställen.

– Folk här är mer naturliga, man slipper massa påklitrade konstigheter. Man springer inte in i varandra, och slipper bli knuffad av armbågar som när folk är fulla.

Varför gick du hit ikväll?

– För att det är ett fantastiskt initiativ för alla åldrar. Både mina barn och mina egna vänner har gått hit. Det enda som saknas är några lugna hörn där man kan sitta och prata.

Hur funkar det med nyktra nattklubbar?

– Detta är ju första gången, så det är svårt att svara på! Men jag tror absolut att det funkar. Jag var lite skeptisk när jag stod i kön, men här inne känns det bättre.

Vad tycker du om klubb Sober?

– Det är perfekt när man idrottar, imorgon ska jag spela match. Men jag har lite svårt att slappna av här, det kanske tar några gånger innan det känns helt naturligt.

Peter Siepen stod i DJ-båset under premiären av klubb Sober.

BAKFICKAN – ETT ANDRA HEM

Till Bakfickan i Umeå kommer många för att äta, fika och prata. Flera vittnar om att "Larsan" och Bakfickan **blivit deras räddning.**

TEXT OCH FOTO: EVA EKEROTH

– Troja är vår maskot. Hon har varit med mig här sedan hon var valp, säger Larsan.

Besöket på Bakfickan i Umeå börjar redan i taxin. När chauffören får adressen, Sveagatan 7, frågar han om jag känner Lars-Eric Åhlén. Larsan. Det gör nämligen chauffören som träffat honom under tiden de båda missbrukat.

– Han gör ett fantastiskt jobb Larsan, men han har verkligen varit illa ute, säger chauffören.

Lars-Eric Åhlén är ordförande i IOGT-NTO-föreningen Medmänniska som driver Bakfickan, en lokal i ordenshuset där föreningen serverar frukost och lunch till dem som vill ha och behöver.

I det stora rummet står frukosten uppdukad. Blandrashunden Troja ligger lojt i soffan och låter sig gärna klappas. I det inre rummet står teven på. Kartonger med kläder och leksaker som folk skänkt står på bord och soffor. Här finns också flera fulla frysar.

Mikael Lidman var ofta på Bakfickan tidigare. Nu bor han med Maja och sonen Eddie utanför Skellefteå och kommer bara hit ibland.

"Nu har jag varit nykter i fyra år. I augusti 2012 gifte vi oss och nu har vi Eddie."

MIKAEL LIDMAN

– Det är några ICA-handlare som skänker den mesta maten. Fyra cateringrestauranger och lasarettets kafé och kiosk skänker också överbliven mat, säger Larsan.

Just nu serveras gratis lunch varje dag på Bakfickan.

– Vi har så mycket mat att det räcker. Annars brukar vi servera måndag, onsdag och fredag. I dag blir det fläsk, potatis och spenat. Vi har fått så fint sidfläsk, säger han och visar upp det skurna köttet.

Det är oftast han som lagar maten. I det lilla pentryt står grytor och puttrar på spisen. Larsan rör om i den stuvade spenaten. Förutom Larsan jobbar tre personer på Bakfickan. De har alla någon form av lönebidrag. En av dem är Kim Rönholm.

– Jag hade levt ganska hårt och fick en pacemaker inopererad. År 2008 gjorde jag en ADHD-utredning. Sedan dess har jag fått Concerta. Det fungerar bra för mig, men jag vill inte blanda alkohol med medicinen. Jag är alltför rädd om min dotter och om jobbet. Jag vill absolut inte förlora någon av dem.

Susanne Grundström har jobbat på Bakfickan i tre år. Hon har ett mångårigt missbruk bakom sig.

– Jag har missbrukat i 35 år. Det var självmedicinering. När jag var 48 fick jag diagnosen ADHD. I många år hade jag väntat på att få Ritalin, men när jag väl fick det blev jag så dålig. Jag trodde jag

fått hjärtinfarkt och höll på att dö.

Tre gånger provade hon medicinen med samma resultat.

– Nu har jag bestämt att det får vara. Jag går på metadon och det dämpar min ADHD ganska bra också, säger hon.

Frukosten plockas av och Susanne skurar toaletten. Sedan är det dags att förbereda lunchen.

Klockan 11 kommer de första gästerna. De tar för sig av maten och sätter sig vid borden med blommiga vaxdukar.

Janne Eriksson är en av de första. Han kommer till Bakfickan och äter sin lunch ett par gånger per vecka.

– När jag var nynykter för 6–7 år sedan gick jag hit mest hela tiden. Det här är en bra hjälpstation om man vill hålla sig nykter.

En barnvagn rullas in genom dörren. Det är Mikael Lidman med frun Maja och sonen Eddie, 9 månader. Mikael var ofta här tidigare, men efter sex års nykterhet fick han diagnosen ADHD och ordinades Concerta. Det ledde till ett återfall i missbruk.

– Någonstans tänkte jag nog att jag äntligen fick knarka på statens bekostnad, säger han.

Under de nyktra åren hade han träffat Maja.

– Hon förstod först inte vad jag höll på med. Jag for runt och städade lägenheten

"En av socialsekreterarna brukar säga 'kan Larsan bli nykter så kan alla.'"

LARS-ERIC ÅHLÉN

och när jag var klar började jag om från början, säger Mikael Lidman.

Ett år varade återfallet. För Maja var det en jobbig tid. Vändpunkten kom när Mikael suttit anhållen två dygn.

– När jag kom ut därifrån såg jag på Maja att jag inte skulle få fler chanser, så jag tog den sista. Nu har jag varit nykter i fyra år. Vi har köpt en gård utanför Skellefteå. I augusti 2012 gifte vi oss och nu har vi Eddie, säger han och ler med hela ansiktet.

Med ADHD:n är det som det är.

– Någon mer medicin blir det i varje fall inte, säger han.

Klockan 13 är lunchen slut och arbetsdagen över på Bakfickan. Carola Jakobsson är kvar i köket och diskar.

– Jag missbrukade tabletter och alkohol tidigare. Jag sökte upp Bakfickan för ett och ett halvt år sedan för att jag ville ha hjälp att ta mig ur missbruket. Nu är det mitt andra hem.

Carolas två vuxna barn tittar in. Hennes man, Danne Lindberg, kommer precis från universitetet där han varit och hämtat överbliven mat från restaurangen.

– Vi är ofta här även på helgerna, säger Carola Jakobsson. Ibland har vi hockeykväll. Andra gånger har vi cateringbeställningar. Frälsningsarmén, Folkpartiet och Centerpartiet har lokaler här

intill. De beställer mackor eller sallad när de har möten. Då hjälper vi Larsan med det.

Larsan fick idén till Bakfickan på IOGT-NTO:s kongress i Jönköping 2003. Redan i september samma år startade han.

– Jag bestämde mig för att lägga en dag i veckan på detta. På måndagar serverade vi frukost och lunch. Sedan har det blivit mer och mer, säger han.

Larsan kommer först av alla på morgonen och går sist. Det är han som lagar maten och skaffar sponsorer. Dessutom är han kontaktperson åt flera av besö-

karna, han hjälper till med kontakter med myndigheter och har samtal med dem som behöver.

Flera av besökarna säger att de har honom att tacka för sitt liv.

– Och du ska veta att han varit en riktig gangster tidigare, men det är bra. Han har respekt med sig. Alla gör som han säger, berättar en av besökarna.

Larsan bekräftar att han varit illa ute.

– En av socialsekreterarna brukar säga "kan Larsan bli nykter så kan alla", säger han. ■

Carola Jakobsson röjer i köket när Bakfickan har stängt för dagen.

Betala din medlemsavgift för 2015

Snart är det dags att betala medlemsavgiften till IOGT-NTO för 2015. I slutet av januari kommer ett brev i din brevlåda med information om hur du betalar. Du väljer då själv om du vill betala avgiften genom autogiro eller via inbetalningsavi.

Utskicket i januari betyder att det inte skickas ut någon inbetalningsavi under 2014, som tidigare. Håll i stället utkik i din brevlåda under början av 2015!

Julklappsproblem?

Besök IOGT-NTO:s webbutik! Här kan du köpa affischboken Nyktra former, Vit jul-produkter, mobilvantar, frisbees och en massa andra saker.

Beställ senast den 15 december så du får dina saker före jul!

iogt.se/butik

HALLÅ DÄR!

Malin Biller

Serietecknaren som är aktuell med boken "I varje droppe är en ädelsten" som tolkar Gustaf Frödings dikter i serieform. Boken är även årets årsbok för Frödingsällskapet.

Berätta om hur utställningen kom till! Vilken är din relation till Fröding?

– Jag älskar Fröding sedan tonåren. Jag fastnade speciellt för dikten "En ghasel" där han beskriver

känslan av utanförskap. Det kunde jag känna igen mig i och bli tröstad av. Jag har länge velat göra en hel bok med serietolkningar av hans dikter, som ett sätt att nå ut till en ny publik.

Boken innehåller mycket humor,

men många av de dikter som du har valt till boken fokuserar just på utanförskap. På vilket sätt skildrar han det tycker du?

– Fröding iakttar världen, ser den genom ett galler. Han ser livet utifrån, men förmår inte riktigt leva det själv. Jag tycker även att han skildrar de kantstötta i samhället med en väldig ömhet. Där finns Elin i Hagen som dränkte sitt utomäktenskapliga barn. Och den lovande poeten "Skalden Wennerbom" som fastnade i spriten och sabbade allt. Fröding visar att vem som helst kan hamna där.

Vad har Fröding att säga oss i dag?

– Dikterna har överlevt väldigt bra. Jag tror att även dagens tonåringar kan finna förståelse för att vara udda, och känna sig tröstad. Jag kan se Skalden Wennerbom sitta på en bänk Nordstan. Det finns mycket att lära av Frödings sätt att berätta hur det är, utan att döma.

HELENA WANNBERG

Fotnot: "I varje droppe är en ädelsten" ges ut på Kolik förlag.

BOK

Personligt och välskrivet

Beckomberga. Ode till min familj
Sara Stridsberg
Albert Bonniers förlag

ROMAN När jag lagt boken ifrån mig vill jag läsa den igen, fast jag vet att det inte behövs. För detta är en bok som redan lever sitt liv i min kropp.

I "Beckomberga. Ode till min familj" målar Sara Stridsberg, med ett exakt avvägt språk, fram den avgränsade verklighet som 1932 till 1995 pågick parallellt med den andra stora världen, den där andra världskriget slutar, där folkhemmet växer fram, där statsminister Olof Palme blir skuten.

Perspektivet är flickan Jackie. Jackie vars pappa Jim är inlagd, där i de vita korridorernas andning. Det är dit Jackie längtar, till Beckomberga, hon är hellre där än i skolan, eller

som hon säger till sin mamma "att kanske var det för att jag ville ta med honom hem till dig mamma". Och när mamma Lone svarar att "jag ville ju inte ha honom Jackie, hade du glömt det", svarar Jackie, att: "ja", det hade hon visst. Glömt att mamma Lone bara vill bort, att hon reser till fjärran länder, plåtar andra människors trasiga utsatta liv. Hemma sitter Jackie, och längtar till Beckomberga. Där hon med ett barns öppna icke dömande blickar noterar att alla hon pratar med vill visa sina vältummade, nötta bilder på älskade barn som inte ville komma och hälsa på. Vill inte träffa. Jackie undrar varför.

Och i ett av dessa samtal möter hon kärleken, en patient som visar sig ha ett brutalt förflutet. För Jackie är han ren kärlek.

"Beckomberga. Ode till min familj" är ett personligt, oändligt välskrivet dokument om en historisk plats som för de flesta mest existerar som okvädingsord. För min del blir denna recension ett ode till den extremt begåvade och poetiskt nakna och närvarande Sara Stridsberg som med sin penna väcker tystade människors historia till liv.

HANNA NOLIN

BOK

Klurigt om otrohetsaffär

Den andra kvinnan
Therese Bohman
Norstedts

ROMAN Hon arbetar i en sjukhus-bespisning i Norrköping. Men egentligen är hon ämnad åt något annat, denna unga kvinna. Åtminstone är det så hon själv känner. Hon drömmer om att bli författare och vill flytta någon annanstans, bort från denna trångsinta stad med sina medelmåttiga invånare. Så en dag möter hennes blick den betydligt äldre läkaren Carls och då bestämmer hon sig. Hon vill bli hans älskarinna. Bara

för att hon kan och för att hon vill att något spännande ska hända i hennes småtrista tillvaro. De inleder en passionerad romans och till en början går allt som planerat. Hon håller lagom sval distans, samtidigt som hon

gör en ny, intressant bekantskap; Alex. Livet leker. Tills det ögonblick då hennes känslor för Carl tar överhand. Och Alex visar sig vara någon annan än hon trodde. Leken blir allvar.

Therese Bohman skriver på en precis och saklig prosa och trots att berättelsen egentligen är ganska banal, så har den ändå den där lilla skevheten som gör den intressant. Man slukar glupskt boken och slutet är triumfartat och beskt på en och samma gång.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

På väg mot familjens djupaste hemligheter

Precis som att börja om
Ninni Holmqvist
Norstedts

ROMAN Att kliva in i Ninni Holmqvists 518 sidor tjocka roman "Precis som att börja om" är att ge sig ut på en slingrande, vindlande, mycket naturalistisk promenad, där vi hand i hand med jaget Pia-Lisa upplever sextiotalets barndom, sjuttiotalets vingliga tonår och vägen vidare ut i till vuxen flygfärdighet. Hur Pia-Lisa från barndomens förälskelse och varma relation till familjens barnflicka växer upp, frigör sig från sin familj och skapar egna sätt att leva familj. Utifrån definieras hon som bisexuell, själv vill hon bara vara människa och tycka om de hon tycker om.

Men första scenen är nutid: 80-tal, Pia-Lisa är 22 år och står med mamma och syster i den

utrymda villan som ska säljas för pappa är nu död. En död som är slutet och början på en ny livstolkning. För i det ljusa luftiga hemmet där pappas enorma flygel dominerar det öppna vardagsrummet möter Pia-Lisa familjens djupaste hemligheter. Hemligheter som får Pia-Lisas liv i en helt annan riktning.

Som får henne att ifrågasätta hela sin barndom, som sätter nytt ljus på varför hennes syster var så arg på pappa, varför hennes mor var så tyst, så lättretad. Pia-Lisas pappa. Den framgångsrika musikern som med sitt konstnärskap genomsyrade familjen på alla sätt, han som tog sig rätten att leva med egna regler. Så, vad

innebär det, egentligen? I Holmqvists roman vänds begrepp som sanning, ärlighet, trohet och ägande upp och ner. Holmqvist utforskar som en nyfiken vetenskapsman vad det egentligen innebär att älska en annan människa, om och hur man kan skilja på en människas värde och handlingar. Om en människa gör något

dumt, gör illa, kan man fortfarande se den människan för vad den också är, en kärleksfull person som vill väl men som gör fel?

Jag bär med mig sanningskorn som ligger och skramlar i mina fickor, följer med mig, lyser upp min väg och ställer frågan: vad är det viktiga i mitt liv. Hur vill jag leva mitt liv? Vad är det som hindrar mig?

HANNA NOLIN

MISSA INTE!

1 BOK "Den lyckliga pessimisten" (Forum) av Jan Bylund och Mattias Lundberg. Roligt och tankeväckande om pessimistens vardag – och varför det inte alls är så dumt att vara lite pessimistiskt realistisk. Varför genomsyras vår tid av ett ständigt hyllande av optimism? Och varför skulle det vara det ultimata förhållningssättet?

2 UTSTÄLLNING "Från tsarer till folkkommissarier" på Nationalmuseum i Stockholm, som lyfter fram höjdpunkter i det ryska 1800- och 1900-talsmåleriet, sammanlagt 65 tavlor av konstnärer som Kandinsky och Chagall. Utställningen är i samarbete med Ryska museet i St Petersburg. Pågår till den 11 januari 2015.

FOTO: STATE RUSSIAN MUSEUM, ST. PETERSBURG

FILM

Spännande kvinnoskildringar i vinterns filmer

Under Stockholms Filmfestival i november lyfts flera intressanta filmer fram – flera av dem med starka kvinnoskildringar. Samtliga har biopremiär under december och januari.

DRAMA En av dem är **Mommy** av kanadensiske Xavier Dolan. Filmen handlar om Diane, som hämtar hem sin explosiva tonårsson Steve vilken sedan en tid varit inhytt på ett ungdomshem. När Steves oberäknliga växlingar

mellan kärleksfullt snabb och våldsamt raseri blir övermäktiga finner de båda stöd i en timid grannkvinna, och får en oväntad vänskap på köpet.

Svenska Amanda Adolfsson har regisserat **Unga Sophie Bell** med bland andra Happy Jankell. Efter studenten börjar äntligen det hisnade livet! Så tänker bästa vännerna Sophie och Alice om den stundande flykten till Berlin. Men planerna krossas när Alice försvinner under oklara omständigheter.

Filmen **Wild** bygger på en bok av Cheryl Strayed och berör frågor om sorg, förlust, sex, droger på ett självutlämnande sätt. Cheryl gav sig 1995 ut på en ensamvandring i västra USA och fann sig själv på vägen. Huvudrollsinnehavaren Reese Witherspoon anser att filmen är feministisk. Och det är den första film som produceras av Witherspoons eget produktionsbolag Pacific Standard. Hon har nämnts som en möjligt Oscarsvinnare för sin rollprestation.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

3 FILM "Mr Turner" av Mike Leigh, som skildrar de sista tjugofem åren av den berömda och excentriska brittiska konstnären J.M.W. Turners liv (1775–1851). Djupt påverkad av faderns död och älskad av en hushållerska, som han tar för given och utnyttjar sexuellt, interder Turner en nära relation med en hyresvärdinna i Chelsea. Premiär 25 december.

FOTO: THIN MAN FILMS

Mattias Eriksson

NAMN: MATTIAS ERIKSSON

ÅLDER: 45 ÅR

BOR: I LINKÖPING

FAMILJ: EN 14-ÅRIG SON

GÖR: JOBBAR MED

KAMRATSTÖD INOM

IOGT-NTO/NBV

Hur länge har du varit medlem?

– Sedan 2008, då jag gick i behandling på Dagöholm, efter många års drogmissbruk. Jag har använt droger sedan tonåren och har vuxit upp i en missbrukarmiljö. Så fort jag blev klar med behandlingen gav jag mig i kast med att starta upp ett kamratstöd i Linköping. Det fanns ett stort behov och jag behövde ha något meningsfullt och utvecklande att göra när jag kom ut. Det är väldigt viktigt med öppen eftervård. När man kommer ut drogfri måste man ha någonstans att ta vägen där det inte finns alkohol eller andra droger. Arbetet påbörjades delvis redan på Dagöholm, där vd:n Leif Persson var ett viktigt stöd för mig. NBV valde att ta emot mig med öppna armar, så det är i deras lokaler som vi håller till. I dag är vi 4–5 personer som brukar komma hit regelbundet. Ibland är vi fler, ibland färre. Två av oss har en anställning. Jag går på lönbidrag sedan 2,5 år och tillbringar nästan all vaken tid på kamratstödet.

Vilken verksamhet har ni?

– I början hade vi bara öppet några kvällar i veckan, men jag var på plats hela dagarna. Detta var min livlina. Numera har vi massor av verksamhet. Inför julen är det mycket julpysssel kring Vit Jul. Vi gör det i form av en studiecirkel. Vi fixar frukost och fika till IOGT-NTO vid olika arrangemang, vi ordnar gemensamma utflykter och grillkvällar och har också uppsökande verksamhet. Vi hjälper missbrukare att komma till socialkontoret vid behov och försöker även få dem att komma till oss. Det kan vara ett första steg att komma ur missbruket. Vi serverar frukost varje dag till självkostnadspris. Att vi tar betalt är en markering att det personliga ansvaret är viktigt. Allt går inte att få gratis. Utöver detta sköter vi också om NBV:s lokaler. Med bättre ekonomi skulle vi förstås kunna göra ännu mer.

Vad har kamratstödet betytt för dig?

– Allt! Jag har någonstans att gå på dagarna och jag har hittat något jag verkligen brinner för. Jag bjuder gärna in till föreläsningar och tar också emot grupper från gymnasiet på studiebesök. Ibland får jag förfrågningar från anhöriga, men det är viktigt att komma ihåg att vi inte är behandlare. Däremot kan vi ge stöd och rådgivning utifrån egna erfarenheter. Jag stortrivs här och tänker fortsätta så länge jag har lusten kvar. Kamratstödet har räddat mitt liv.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Känner du någon som borde bli månadens medlem?

TIPSA OSS på accent@iogt.se eller Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm

"Kamratstödet har räddat mitt liv."

NBV
SÖKER

Verksamhetsstrateg

Läs mer på nbv.se/nyttjobb

NBV bedriver folkbildningsverksamhet över hela Sverige. Vi är landets äldsta studieförbund med 120 års erfarenhet av folkbildning. Vi lägger särskild vikt vid frågor som handlar om alkohol och andra droger, folkhälsa och integration.

26 april – 1 maj 2015

Upplev naturkrafternas och kontrasternas land med aktiva vulkaner, stora glaciärer och heta källor, samt dess historia, kultur och sagor. Under en vecka på **"Sagornas ö"** får du njuta av den unika kombinationen av säregen natur och mytomspunnen kultur.

Vill du veta mer ?

Kontakta SOBER-resor,
Rotevägen 2, 433 69 Sävedalen,
Tel. 031-265330, eller sänd ett
mail till soberresor@telia.com,
Så sänder vi information

SOBER
RESOR

www.soberresor.se

RESOR 2015

ISLAND 26 /4 – 1/5

Njut av kontrasternas och naturkrafternas land under en vårvecka
Bada i heta källor. Koppla av med dans och underhållning på kvällarna

.PORTUGAL Sept.

Rundresa där du får uppleva vackra landskap, charmiga medeltidsstäder historiska monument och byggnader

Västra USA Okt.

Rundresa till kända orter och sevärdheter som ger dig en bred bild av USA. Du får bl.a uppleva Vilda västern, storstäder, naturreservat och nöjesmetropoler

Vill du veta mer ?

Kontakta SOBER-resor,
Rotevägen 2, 433 69 Sävedalen,
Tel. 031-265330, eller sänd ett
mail till; soberresor@telia.com

SOBER
RESOR

www.soberresor.se

Våra
Gårdar

BLI MEDLEM!

Vi är nykterhetsrörelsens och andra alkoholfria lokalers serviceorganisation kring fastighetsfrågor samt ungdomsutveckling, bio-, konst- och kulturfrågor.

Medlemskap finns för föreningar som äger/hyr lokal eller bara önskar en föreningsförsäkring.

Våra Gårdar har ett försäkringsavtal med Länsförsäkringar Halland. För totalt 1 710 kr (för 2015), får en förening som hyr, eller ingen lokal har:

- Medlemskap i Våra Gårdar.
- En bra grundföreningsförsäkring som bl.a. innefattar ansvarsförsäkring för föreningsstyrelsen, ett skydd som många revisorer rekommenderar att en ideell förening har.
- Lösöresförsäkring för 5 pbb.

Kontakta Våra Gårdar-kansliet om du vill veta mer, 08-672 61 58 www.varagardar.se

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Om engagemang i sociala medier:

Låt tusen blommor blomma

När vi samlade alla våra distrikt i Lund tidigare i höstas, för att prata framtid och för att få en försmak av nästa års kongressort, utmanades förbundsstyrelsen av våra distrikt: Vi skulle anta en s.k. *Confetti Challenge*. Den innebar att vi skulle samla styrelsen, kasta konfetti över oss, filma detta samtidigt som vi lovade att skänka pengar till Världens Barnkampanjen, och så lägga ut den lilla filmen på nätet. Våra distrikts *Confetti Challenge* kan ses som en blinkning till andra utmaningar av det här slaget som dykt upp under hösten:

Sociala media har de senaste månaderna fyllts av kommentarer som med kraft fördömt två fenomen. Det ena fenomenet som retat gallfeber på folk nyligen är *Ice Bucket Challenge*: en kampanj som går ut på att vi skall utmana varandra att uppmärksamma sjukdomen ALS (amythropic lateral sclerosis) genom att lägga ut filmer på nätet där vi håller en hink isvatten över oss, men också lovar sätta in pengar till ALS-forskningen.

Det andra är en Facebook-kampanj som innebär att tjejer lägger ett rött hjärta i sin statusrad för att uppmärksamma de som drabbats av cancer. Kampanjen är upplagd som ett kedjebrev.

Dessa två kampanjer har fördömts mycket hätskt, med formuleringar som "sluta tramsa och gör något på riktigt istället" eller "jobba för f'n en natt på onkologen istället för att lägga upp hjärtan och kattungar på Facebook".

Detta gör mig betänksam. Hur gjorde jag själv när jag blev utmanad inom *Ice Bucket Challenge* på twitter tidigare i höst?

Jo, jag ignorerade det. Jag blev illa berörd eftersom en av sonens vänner har en far som nyligen gick bort i ALS. Hade pappan velat att jag höllde en hink vatten över mig? Nej, han ville att vi skulle öppna dörren för hans son så att W fick stimulans på fritiden när hans pappa orkade mindre. Dessutom byggde jag mitt beslut på undanflykter: jag var tokförkyld och kunde inte se en tidpunkt inom de stipulerade 24 timmarna då jag kunde tänka mig att dränkas i isvatten. Och det var mitt i den hysteriska terminsstarten på jobbet. Så jag twittrade tillbaka till min utmanare och sa: nej tack.

(Det som helt undgått mig var att min utmanare var Per Ledin, Luleå Hockeys anfallsspelare som jag djupt respekterar för hans engagemang, bland annat som nykterist. Jag hade också missat att han valt att utmana just mig för att han ville uppmärksamma just de frågor som jag själv brinner för. Och då ändrade jag mig igen. Fast försent. Samt kände mig som ett pucko som sagt nej).

Jag förstår att man tycker att denna typ av utmaningar är fäniga. Inte minst för att det också, när det gäller fallet hjärtan för cancer på Facebook, finns en knepig genusaspekt på det hela eftersom det bara är tjejer som adresseras. Men det jag inte kan förstå är varför dessa kampanjer fördöms så FRUKTANSVÄRT hårt. Kan man inte tänka att de trots allt är ett uttryck för engagemang? Och kanske ibland ett engagemang hos människor som möjligen är litet nyvakna när det gäller påverkansarbete och kanske inte är så vana att jobba politiskt eller idéburet på andra sätt? Och skulle inte denna typ av engagemang kunna leda till annat? Att

man märker att människor hakar på, vill göra gott, vill hjälpa till? Och då engagerar sig på riktigt, för något som gör skillnad.

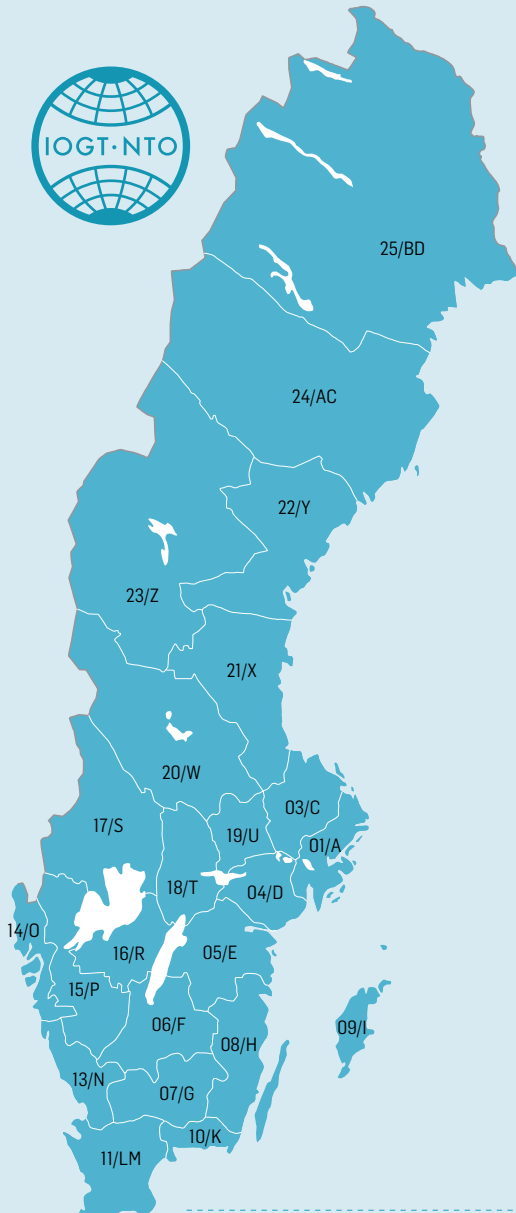
Ibland skulle jag önska att människor som så stenhårt underkänner det andra gör, istället skulle berätta vad de själva gör i det stora och det lilla för att förändra världen, istället för att ägna sin kraft åt att kritisera andras initiativ.

Dessutom behöver det ena inte utesluta det andra. I Norge i våras gick en liknande utmaning ut på att man skulle bada i det iskalla havet för att uppmärksamma cancer. Den kampanjen resulterade i 50 miljoner EXTRA norska kronor till cancerforskningen. Utöver det som Norsk Kreftforening samlar in annars.

Ja, det är kanske tramsigt att hoppa i det kalla havet. Men om initiativet gör 50 miljoner extra till forskningen så vi kan besegra cancer, då är jag supernöjd.

När det gäller engagemang tycker jag att en tillåtande attityd är sexig. Tusen blommor får gärna blomma. Att man gör något som kan uppfattas som ytligt eller tramsigt behöver inte betyda att människan bakom inte har ett genuint engagemang och gör nytta på alla möjliga sätt som vi kanske inte ser vid första påseendet. Dessutom beror det på vad man jämför med. Vi lever i en fruktansvärd tid där Sverige inte har varit så här kallt och brunt sedan 30-talet. Jag lägger hellre min kraft på att bekämpa främlingsfientliga mörkermän än att systematiskt skälla ut tjejer som lägger ett rött hjärta på Facebook.

Anna
Carlstedt

Här finns IOGT-NTO

STOCKHOLM, 01/A

Kontaktperson: Anna Elgh
08-21 37 51, 0707-78 70 03

UPPSALA, 03/C

Kontaktperson: Mona Örjes
018-12 14 86, 0733-83 83 42

SÖDERMANLAND, 04/D

Kontaktperson: Micael Söderström
0157-513 37, 070-770 99 57

ÖSTERGÖTLAND, 05/E

Kontaktperson: Carl Wennerstrand
013-10 40 40, 070-227 03 36

JÖNKÖPING, 06/F

Kontaktperson: Tomas Nylén
036-12 07 10, 073-056 44 88

KRONOBERG, 07/G

Kontaktperson: Linda Börjesdotter Bäckström
0470-70 64 52, 076-170 57 93

KALMAR, 08/H

Kontaktperson: Gunilla Nilsson
072-512 51 52

GOTLAND, 09/I

Kontaktperson: Monica Engström-Thomsson
0498-21 50 43, 070-190 84 34

BLEKINGE, 10/K

Kontaktperson: Arne Larsson
0705-71 18 66

SKÅNE, 11/LM

Kontaktperson: Peter Tuvegård
070-190 84 05

HALLAND, 13/N

Kontaktperson: Leif Arne Gustavsson
0346-164 90, 0703-777 187

GÖTEBORG OCH BOHUSLÄN, 14/O

Kontaktperson: Malin Westergren
0730-31 60 65

ÄLVSBORG, 15/P

Kontaktperson: Anneli Simu Gunnarsson
033-10 32 72, 076-842 82 42

SKARABORG, 16/R

Kontaktperson: Petra Berghäll
0500-48 34 13

VÄRMLAND, 17/S

Kontaktperson: Kaj Johansson
054-18 77 72

ÖREBRO, 18/T

Kontaktperson: Per Holm
019-611 58 14

VÄSTMANLAND, 19/U

Kontaktperson: Karin Wester
073-982 96 36

DALARNA, 20/W

Kontaktperson: Louise Eriksson
0243-851 05, 070-191 45 81

GÄVLEBORG, 21/X

Kontaktperson: Ingrid Blanck
073-811 86 54

VÄSTERNORRLAND, 22/Y

Kontaktperson: Olle Häggström
070-284 88 21, 0660-850 10

JÄMTLAND, 23/Z

Kontaktperson: Anna Ringnér
063-13 20 45, 070-190 84 00

VÄSTERBOTTEN, 24/AC

Kontaktperson: Inger Malmén
0730-45 90 90

NORRBOTTEN, 25/BD

Kontaktperson: Anna-Lena Gröhn
073-0911 767

Värva en medlem!

Värvarens personnr

MEDLEMSLÖFTE

Som medlem i IOGT-NTO lovar jag att arbeta för ett bättre samhälle utifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program.

Därmed lovar jag att leva helnyktert, det vill säga att ej använda alkohol drycker med högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent, narkotika eller andra gifter med berusande effekt.

IOGT-NTO är ansvarig för behandlingen av de personuppgifter som du lämnar i samband med din medlemsansökan. Personuppgifterna kommer IOGT-NTO att använda för att föra medlemsregister och behandlas inom ramen för IOGT-NTO:s verksamhet. De kan också komma att överlämnas för behandling till annan part som IOGT-NTO har ett avtal med, exempelvis för administration av medlemsavgifter eller för erbjudanden om tjänster och produkter till dig som medlem.

IOGT-NTO är angelägen om att de personuppgifter som registreras är riktiga. För att ge dig som medlem bästa möjliga service är det därför viktigt att du meddelar oss eventuella förändringar. Du kan när som helst skicka en skriftlig begäran till oss om information om vilka personuppgifter om dig som behandlas.

Vill du inte att dina personuppgifter överlämnas till annan för exempelvis marknadsföringsändamål är du välkommen att skriftligen anmäla detta till oss.

Jag står bakom IOGT-NTO:s medlemslöfte och vill bli medlem

Jag godkänner att IOGT-NTO sparar och hanterar mina personuppgifter.

Namn*
Namnteckning *

Förnamn *

Efternamn *

Gatuadress *

Postnummer *

Ort *

Personnr (10 siffror) *

Telefonnr

E-postadress

Eventuellt önskad förening

* Obligatoriska uppgifter.

Skicka in talongen till IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

SNART ÄR DET SOMMAR OCH KONGRESS!

Boka in sommarens största IOGT-NTO-händelse redan nu. Den 24-27 juni kommer många IOGT-NTO:are att samlas i Lund för att umgås och ha trevligt, samtidigt som ombuden fattar kloka beslut om IOGT-NTO:s framtid på vår kongress. Dessutom kommer det finnas fester, seminarier och utflykter på programmet. Ungdomens Nykterhetsförbund, IOGT-NTO:s Juniorförbund (Junis) och

Nykterhetsrörelsens Scoutförbund är också med för att ha aktiviteter. Håll utkik i Accent och på iogt.se under våren för mer information.

VÄLKOMNA TILL IOGT-NTO!

Här ser ni de IOGT-NTO-föreningar som nybildats sedan förra numret av Accent kom ut. Vi hälsar föreningarna, och deras medlemmar, välkomna in i IOGT-NTO-familjen och önskar er lycka till med verksamheten!

- Lf 6648 IOGT-NTO Jordbro, Jordbro, Stockholms distrikt
- Lf 6650 IOGT-NTO Banadir, Eskilstuna, Södermanlands distrikt

VIT JUL – SNART KÖR VI!

Många barn växer upp i hem där alkohol tar bort den magi som ska finnas under julen. Därför arrangerar IOGT-NTO-rörelsen kampanjen Vit jul för åttonde året.

Syftet med kampanjen är att bedriva jullovsaktiviteter för barn och unga och få fler vuxna som firar jul med barn att fira utan alkohol och låta julhelgen vara alkoholfri. Läs mer på www.vitjul.se där du också kan köpa prylar från vår Vit jul-shop för att stödja kampanjen.

IOGT-NTO UTREDER OLIKA BETALFORMER

Till kongressen 2013 fanns en motion om att införa kortläsare för att kunna betala medlemsavgiften vid värvertillfället. Beslutet då blev att utreda möjligheterna att ta betalt på plats.

Under hösten arbetar nu en projektgrupp bestående av representanter från olika delar av IOGT-NTO:s kansli för att genomlysna frågan om alternativa betalformer. Uppdraget vi fått syftar till att göra det så enkelt som möjligt för befintliga och blivande medlemmar att betala sin medlemsavgift så att betalningsfrekvensen ökar.

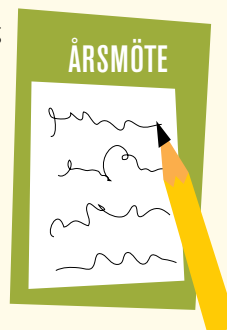
Vi kommer att presentera olika sätt och former att betala medlemsavgiften, konsekvensanalyser för det samt att utreda kostnader för implementering av de olika formerna.

Har du frågor kring detta är du välkommen att kontakta projektledare **Karin Schilt**, karin.schilt@iogt.se.

DEMOKRATI I IOGT-NTO-FÖRENINGEN

Snart är det dags att genomföra årsmöte i er IOGT-NTO-förening, en mycket viktig del av vår demokrati. Det är därför snart dags att börja planera inför årsmötet. Börja med att boka datum för årsmötet (senast sista februari) om ni inte redan har gjort det. Verksamhetsberättelse och olika rapporter ska skrivas, en arbetsplan ska tas fram och valberedningen ska börja fundera över vilka personer man vill föreslå till förtroendeuppdrag i och med årsmötet.

På IOGT-NTO:s hemsida finns en ny sektion där föreningar kan få tips på hur man kan skriva handlingar till årsmötet. Där finns också andra matnyttigheter för föreningar. Sektionen heter Föreningsservice och hittas via www.iogt.se/foreningsservice.

IOGT-NTO I SOCIALA MEDIER

Du vet väl att IOGT-NTO finns i flera olika sociala medier? Om du väljer att följa oss där finns det möjlighet att få löpande information om aktuella IOGT-NTO-aktiviteter.

- Facebook:
www.facebook.com/iogtnto
- Twitter: @iogtnto
- Instagram: @iogtnto

TIPS PÅ ENGAGEMANG

- Tipsa om en alkoholfri drink
- Fråga den närmaste UNF-föreningen om de behöver hjälp
- Berätta för dina vänner att du är IOGT-NTO:are
- Hjälptill i kampanjen Vit jul
- Skriv en motion till din förenings årsmöte

HITTA JULKLAPPARNA HOS IOGT-NTO!

Har du problem att hitta julklappar till släkten? Titta in i IOGT-NTO:s webbutik och se om du hittar något som passar. I butiken finns tröjor, termosar, mobilsladdshållare, klistermärken och mycket annat.

Besök www.iogt.se/butik eller ring **08-672 60 05** för att beställa! Beställ senast den **15 december** för leverans före jul.

KALENDARIUM

2014 NOVEMBER

25 Internationella dagen mot våld mot kvinnor

DECEMBER

1 dec-

4 jan 2015 Kampanj: Vit jul

19 Accent nr 9-10 kommer ut

2015 JANUARI

23-25 ... Shift, träff 2

30 Accent nr 1 kommer ut

FEBRUARI

5-6 Distriktskonsulentsamling

7-8 Kurs-kurshelg, Tollare folkhögskola

MARS

6-8 Kontaktnamnträff, Tollare folkhögskola

8 Internationella kvinnodagen

13 Accent nr 2 kommer ut

APRIL

17-19 .. Shift, träff 3

24-26 ... Socialt forum, Arboga

29 Accent nr 3 kommer ut

MAJ

11-17 ... Folknykterhetens vecka

14 Folknykterhetens dag

JUNI

12 Accent nr 4 kommer ut

24-27 ... Kongress, Lund

28-5/7 .. Almedalsveckan i Visby

AUGUSTI

18-20 ... Distriktskonsulentsamling

28 Accent nr 5 kommer ut

OKTOBER

2-4 Regional nätverksträff för kamratstöd

9 Accent nr 6 kommer ut

16-18 ... Regional nätverksträff för kamratstöd

19 Sista dag för anmälan till frågetävlingen Pumpen

NOVEMBER

6-8 Verksamhetsforum

11 Dag om IOGT-NTO:s sociala företag

12 Frågetävlingen Pumpen

13 Accent nr 7 kommer ut

25 Internationella dagen mot våld mot kvinnor

DECEMBER

..... Vit jul-kampanjen

18 Accent nr 8 kommer ut

Läs artiklar som bara publiceras på nätet:

accentmagasin.se/bonus

BILDSPEL

Hunden Krut söker igenom last på jakt efter droger. Foto: Jonas Eriksson

Scanner underlättar sökandet. Mobila lastbils-skannrar gör att Tullverket nu på några minuter kan söka igenom lasten på en långtradare. Läs mer på: accentmagasin.se/bonus

Se mer av Accent i sociala medier. Vi finns på Facebook, Twitter, Instagram, Youtube och Soundcloud.

Facebook: facebook.com/accentmagasin
 Twitter: @accentmag
 Instagram: @accentmag
 Youtube: youtube.com/user/tidningenaccent
 Soundcloud: soundcloud.com/accentmag

Andra saker på webben du inte vill missa

- Världens barn: "Stödet vi får gör skillnad"
- Många lärdomar från nykterhetsrörelsen
- Phil Collins: "Sprit kunde blivit min död"
- Världens coolaste nyktra rockgubbar
- Jo då, de grymma nyktra tjejerna finns

REPORTAGE

Foto: Nathalie C. Andersson

Så gör de för att minska alkoholdrickandet i byn

Alkohol är ett stort problem på landsbygden i Tanzania. Men några byar går mot strömmen och minskar sin alkoholkonsumtion. Bland annat med stöd av organisationen IDYDC och IOGT-NTO.

Läs hela reportaget och se bilder på: www.accentmagasin.se/bonus

REPORTAGE

Foto: Maria Zaitzewsky Rundgren

Organisationen ger unga ett alternativ till brott

Många av de unga som begår grova brott och döms till inläsning återfaller i kriminalitet. Det här vill Process Kedjan ändra på. Accent har träffat Adam som vill ta sig ur kriminaliteten.

Läs hela reportaget och se bilder på: www.accentmagasin.se/bonus

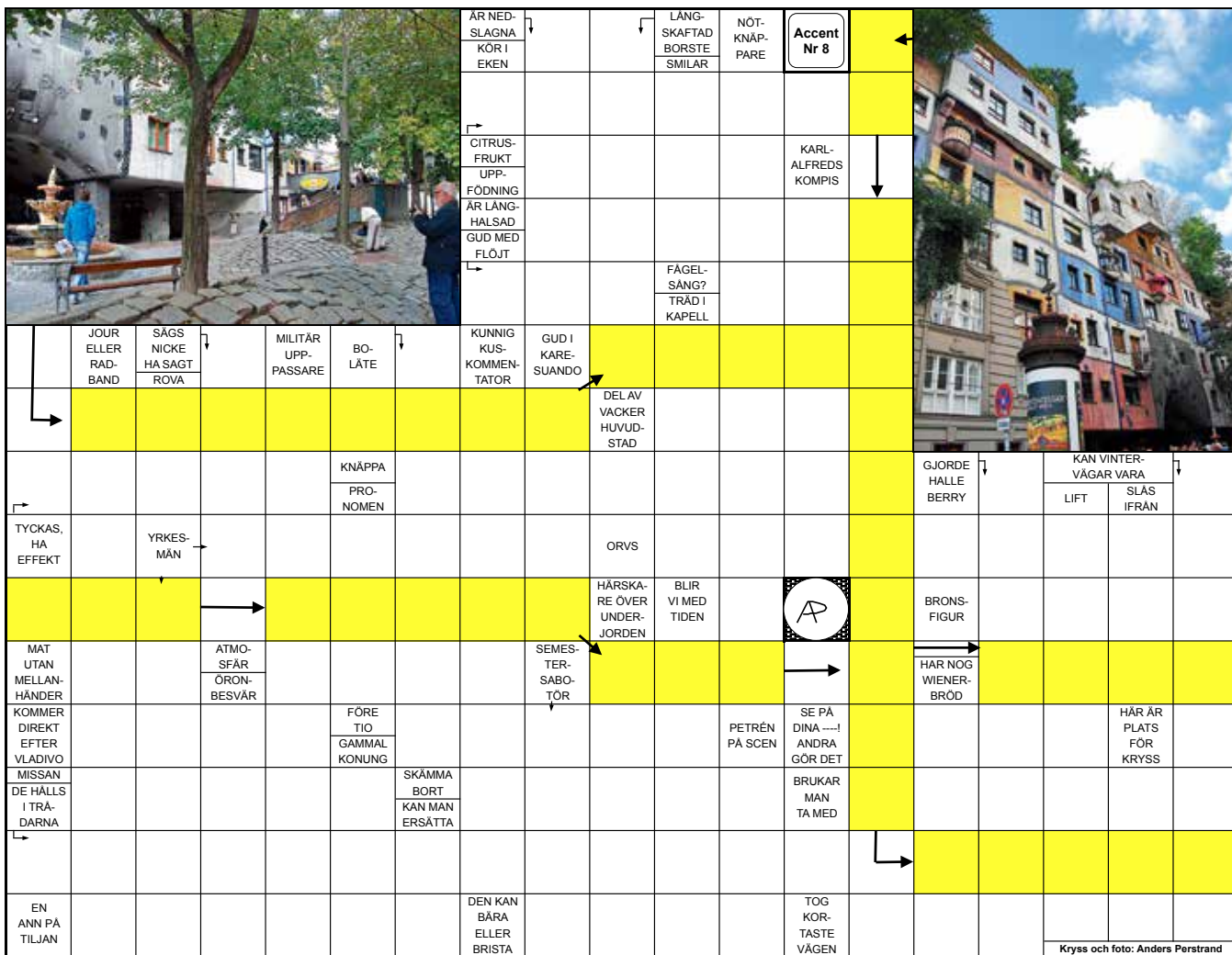
Så mycket mer Accent – fast på internet

Visste du att Accent även finns på nätet?

På www.accentmagasin.se uppdaterar vi med nyheter flera gånger i veckan. En del av sakerna hamnar i tidningen, andra inte. Genom att gå in på www.accentmagasin.se/bonus kan du se några av de webbunika saker som vi tipsar om här på sidan.

Tipsa oss på Accent!

Finns det något du tycker vi borde skriva om? Har du andra idéer? Skriv till accent@iogt.se eller mejla direkt till vår digitalredaktör Nathalie C. Andersson: nathalie.andersson@iogt.se.

SKICKA IN OCH VINN!

Tjugan-lotter att vinna. Sex lotter vinner förstapristagaren, två lotter vardera får de tio som därnäst har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 128 25, 112 97 Stockholm, senast 15 december 2014. Märk kuvertet Kryss 8/2014.

NAMN _____

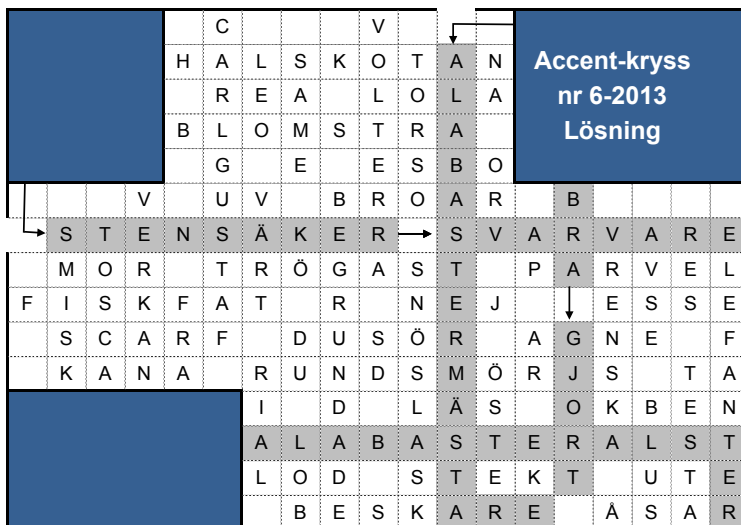
ADRESS

POSTADDRESS

VINNARE ACCENTKRYSS 6 2014

Första pris, sex Tjugan-lotter vinner **Mari-Ann Johansson**, Växjö. Två Tjugan-lotter var vinner **Sonia Larsson**, Norrköping, **Judith Skörsemo**, Bräkné Hoby, **Stig Arvidsson**, Jönköping, **Maggie Thuresson**, Kumla, **Eva Johansson**, Arvidsjaur, **Bertil Lundin**, Iggesund, **Lars Lindgren**, Mariefred, **Stig Hanson**, Uppsala, **Jan Rehnmark**, Jönosuando, **Jan Gustafsson**, Borlänge. Accent gratulerar!

LÖSNING NR 6 2014

Posttidning B

Accent, Box 12825

112 97 Stockholm

TIPSA & FIKA

GE TIPS SOM LEDER TILL EN NY MEDLEM OCH FÅ FIKA

Tipsa om en kompis, älskling, bekant, släkting, skolkamrat eller någon på jobbet. Vi kontakter personen. Blir personen medlem får du en fikakupong. Bjud den nya medlemmen eller fika dubbelt själv. Det viktiga är att vi blir fler som påverkar och gör världen bättre.

SKANNA DENNA RUTKOD MED
DIN SMARTA ENHET OCH KOM
DIREKT TILL TIPSFORMULÄRET
ELLER SKRIV IN [IOGT.SE/TIPSA](https://iogt.se/tipsa)

